

Rupel.blad

April 2010

natuurpunt

Rupelstreek & Aartselaar

CONTACT

Rupelstreek

Aartselaar

Contactpersonen

Erik De Keersmaecker (voorzitter): 03/887.13.72
Carine Wils (secretaris): 03/888.30.74
Guy Buyst (penningmeester): 03/888.62.62
Ludwig Laureyssens: 015/31.99.07
Francis Mertens: 03/887.15.24
Mil Spruyt: 03/844.47.61
Dirk Vercauteren: 03/887.31.28
Ilse Wachters: 03/887.51.69
Luc Verhaegen: 03/877.43.14

Kern Boom-Rumst

Sven Lambrecht (voorzitter) : 0499/23.98.00
Ludwig Laureyssens (penningmeester): 015/31.99.07
Marleen Senecaut (secretaris): 03/889.70.67
Patrick Smits, Fried Happaerts, Lieve De Clerck, Fons Van den Heuvel, Annie De Wachter, Marijke Van De Ven, Julien Moens, Diane Mason, Wouter De Loose, Rita Claes, Wim Van Rymentant, Dirk Struyf, Jan Belmans, Wim Van Nunen, Vera Grieten, Marc Zegels

Milieuraden

Boom: Sven Lambrechts, Marleen Senecaut, Nico Wysmantel, Dirk Struyf
Hemiksem: Peter Hofman
Niel: Carine Wils, Ward Hoefman
Rumst: Rita Claes, Diane Masson, Louis Bertels, Christel Sweeck, Winfried Vangramberen
Schelle: Ilse Wachters, Stefan Van Roeyen

Website : www.natuurpunt.be/rupelstreek

Email : erik.dk@skynet.be

Bezoekerscentrum 'De Paardestal'

Boomsestraat 221 - 2845 Niel
- Open op zondag 4 april (13u - 17u)
- Mei/juni: iedere zondag (14u - 18u)

Contactpersonen

Johan Herremans (voorzitter en geleide wandelingen):
03/887 27 98 – herremans.johan@skynet.be
Hilde Janssens (secretaris):
03/887 36 45 - hiljans@hotmail.com
Luk Smets (penningmeester, ledenadministratie en communicatie): 03/289 73 66 - luk.smets@telenet.be
Ivan Bogaerts: 03/88716 46 (beheer)
Johan Peymen: 03/877 61 50 (beleid)
Ria Thys: 03/289 73 66 (educatie: cursussen en uitstappen)
Ronny Verelst: 0475/58 55 70 (studie)
Gert Verschueren: 03/88710 28
(educatie: geleide wandelingen)

Milieuraad

Johan Peymen
Luk Smets
Ronny Verelst
Gert Verschueren

Gecoro

Afvaardiging sector Natuur: Johan Peymen
Plaatsvervanger: Luk Smets

Website Aartselaar

www.natuuraartselaar.be

Voorpagina Segrijnslakken - foto: Philippe Clément

Qua grootte houden ze het midden tussen een huisjesslak en een wijngaardslak. Op een warme, regenachtige dag kan je ze met tientallen zien op het asfalt van de Rupeldijk.

Je kan ons helpen, om de verspreiding van de segrijnslak in onze regio in kaart te brengen. Zend ons een mail, met de datum, de plaats en het aantal segrijnslakken die je gezien hebt, bij voorkeur ook met een foto.

Email: erik.dk@skynet.be

Lay-out Rupel.blad: Fried Happaerts

Rupel.flits (Natuurpunt Rupelstreek) en Natuurflits (Natuurpunt Aartselaar)

Via onze elektronische Nieuwsbrief brengen we berichten, die via ons tijdschrift niet tijdig kunnen meegedeeld worden. Wil je deze elektronische nieuwsbrief ook ontvangen? Stuur dan een mail naar Luk Smets (luk.smets@telenet.be), met vermelding van naam en "ja, Rupel.flits" of "ja, Natuurflits Aartselaar"

Opvang gekwetste wilde vogels

Vogels vallen gemakkelijk als verkeersslachtoffers of ze vliegen tegen ramen aan. Wanneer u een gekwetste of zieke vogel wilt oppakken, gooi u er best vooraf een doek of jas over. Het donker kalmeert de vogel. Kleine vogels neemt u voorzichtig vast. Grotere vogels en vooral roofvogels steeds met handschoenen oppakken. Blijf steeds buiten het bereik van de snavel en pas ook op voor de klauwen van roofvogels. Licht gewonde of gekwetste vogels laat u het best tot rust komen op een donkere plaats (vb. In een kartonnen doos). Bij ernstige kwetsuren of ziekte neemt u contact met het vogelasiel in Malderen.

Vogelopvangcentrum Malderen, Boeckheide 51 - 1840 Malderen.
Tel: 052/33.64.10

Voorwoord

Inhoudstafel

De Natuur ontwaakt	3
Roofvogels vogelvrij in Klein-Brabant	3
Rugstreeppadden in de Rupelstreek	4
Bezoekerscentrum De Paardenstal	8
Nieuwe nestkastjes voor steenuiltjes...	9
Het visbestand in de Rupel	10
Het Niels Broek (deel I)	11
KTA Den Biezerd gaat ervoor	13
RupelAartjes	14
Koop geen exoten voor je tuinvijver!	15
Rupel.Waarnemingen:	16
Voor de soepeters	18
Paddenoverzetactie in de Doornlaarlei	19
Cursus voorjaarsbloei	20
Cursus: graangewassen	21
Haiku	21
Natuurkalender Rupelstreek	22
Natuurkalender Aartselaar	25

De Natuur ontwaakt

De natuur ontwaakt eindelijk uit haar diepe slaap. Met een maand vertraging zien we volop de hazelaar en de elzen pronken. De wilgenkatjes komen voorzichtig uit hun knopjes piepen. De paddentrek is begonnen en de vogels fluiten hun mooiste wijsjes. De lente, de leukste periode van het jaar is terug in het land.

Zo voelt de lente voor me aan en wil ik me graag even voorstellen. Ik heet Marleen Senecaut, moeder van 4 kinderen en sinds november 2005 woonachtig in Boom. Mijn huisje is centraal gelegen en grenst aan vele groene zones, zodat ik op wandelafstand volop kan genieten van Bos N (wordt beheerd door Natuurpunt), Recreatiedomein De Schorre, de Rupel met aangrenzende natuurgebieden, de nog resterende weilanden van Reet en mijn stokpaardje de kleiputten van Boom/Rumst.

Ik zie de natuur als een prachtig en onuitputtelijk boek waarbij iedere bladzijde refereert naar het veelzijdige, fascinerende en gevarieerde verhaal van plant en dier.

Sinds november 2009 mag ik me natuurgids noemen, na een uitgebreide biotoopstudie over de kleiputten van Boom/Rumst. De natuur heeft daar prachtig werk geleverd en hopelijk mag dit uitzonderlijk en waardevol gebied verder ontplooiën tot een echt en vooral erkend natuurgebied. Het opnieuw verkregen groen in onze Rupelstreek moet gekoesterd worden en als iedereen wat meewerkt zijn we op de goede weg.

Ondertussen ben ik sinds december 2009 secretaris van Natuurpunt Rupelstreek, kern Boom/Rumst en vertegenwoordig ik vanaf januari Natuurpunt in de milieuraad van Boom. Voor mij heeft Natuurpunt al veel bereikt..... maar het spreekt voor zich dat 100% inzet in de toekomst voor het behoud van onze natuur een must is, zodat onze nakomelingen kunnen blijven genieten van al het moois wat de natuur biedt,

Marleen

Secretaris kern Boom-Rumst

Roofvogels vogelvrij in Klein-Brabant...

Je houdt het nauwelijks voor mogelijk in 2010, maar tijdens het eerste weekend van maart bereikte de roofvogelvervolgung in Klein-Brabant een onwaarschijnlijk triest dieptepunt. Tijdens dat weekend werden maar liefst vijf dode buizerds en één dode kerkuil gevonden. De buizerds lagen zelfs nog bij het lokaas en werden overgebracht naar de Gentse universiteit voor verder onderzoek.

Dit triest verhaal startte zo'n 2 jaar geleden, met de macabere vondst van twee dode buizerds in Wintam. Ondertussen staat de teller voor heel Klein-Brabant op vijftien dode buizerds, twee dode torenvalken en twee dode kerkuilen.

De tweede dode kerkuil werd midden januari gevonden in een tuin aan de Kleine Amer in Puurs. Opvallend waren de kwetsuren aan de linkerpoot van de vogel, de tenen waren gedeeltelijk afgerukt. Het vermoeden was dus groot dat deze kerkuil in een paalklem was terechtgekomen. Dergelijke klemmen worden soms op weipalen gemonteerd of bovenop vogelvolières. Voor de trieste figuren die deze daden, voorlopig ongestraft plegen, zijn alle middelen goed om hun doel te bereiken: giftig lokaas, kooivallen, paalklemmen of eenvoudigweg afschieten.

Het meest trieste verhaal speelde zich tijdens de zomer van 2009 af in het Graafschap in Bornem. Twee natuurliefhebbers zagen toen, hoe voor hun ogen, een buizerd gewoon uit de lucht werd geknald. Onwaarschijnlijke toestanden in het Vlaanderen uit de 21ste eeuw.

Hulp gevraagd!

Omdat die gruwelijke waanzin absoluut moet stoppen, vragen we dat ieder van ons de ogen goed open houdt en iedere vondst van een dode roofvogel doorgeeft aan het meldpunt roofvogelvervolgung van het Agentschap voor Natuur en Bos: natuurinspectie.ant.anb@vlaanderen.be of 03/224.62.62. of aan Natuurpunt Klein-Brabant (natuur.klein-brabant@telenet.be of 0474/89.23.68). Noteer zeker goed de plaats waar je de roofvogel vond en als je een fototoestel op zak hebt, neem dan zeker enkele foto's.

De status van de populatie Rugstreeppadden in de Rupelstreek

Robert Jooris (Hyla, amfibieën- en reptielenwerkgroep Natuurpunt)

De Rugstreeppad (*Bufo calamita*) is een warmteminnende amfibie met een gravende levenswijze. Haar verspreidingsgebied strekt zich uit over nagenoeg heel West-Europa: van het zuiden van Zweden tot de Baltische staten, en in het uiterste westen van Oekraïne tot en met het Iberisch schiereiland waar ze enkel ontbreekt in sommige regio's van Galicië en van Centraal- en Zuid-Spanje. In het Vlaamse gewest wordt ze in alle provincies gesignaleerd, maar is ze vaak beperkt tot enkele locaties of regio's. De Rugstreeppad is een pioniersoort van open, warme en droge gebieden. De primaire leefgebieden van de Rugstreeppad in het Vlaamse Gewest zijn gestabiliseerde en zonbeschenen duinen met een vrij schrale vegetatie of alluviale vlakten met zandverstuivingen in de nabijheid van stromen en rivieren. Deze primaire gebieden situeerden zich vroeger in de directe omgeving van de rivieren. Voor de indijkingen van de rivieren kon het water immers ongehinderd het land instromen en door erosie van wind en water op de oevers vormden zich rond de rivieren sedimentaties van zand en klei. Door deze voortdurende dynamiek ontstond een ideaal landschap voor de Rugstreeppad. Na de indijking verloor de rivier zijn invloed op het omgevend landschap waardoor veel van deze primaire biotopen verdwenen. Met de industriële ontwikkeling ontstonden dan later zogenaamde secundaire biotopen: antropogene sites zoals klei- en zandgroeven, zandopspuitingen, terrils van oude koolmijnen en bouwterreinen. Al die terreinen hebben eveneens een schrale vegetatie en sterk wisselende dynamiek, maar naarmate die dynamiek verdwijnt en de vegetatie meer dicht wordt, verliest ook de Rugstreeppad haar greep op dit landschap (Bauwens & Claus, 1996; Günther, 1996; Nöllert A. & Nöllert C., 2001). De huidige populaties Rugstreeppadden in het Beneden-Schelde gebied leven in de Rupelstreek (Boom, Niel, Schelle en Rumst), op de cuesta van het Waasland (Tielrode) en op de Linker- en Rechteroever rond Antwerpen en zijn van elkaar geïsoleerd. In de Rupelre-

gio zijn de twee deelpopulaties onderling gescheiden door de A12 die een niet overschrijdbare barrière vormt. Andere populaties in Oost-Vlaanderen zoals op Molsbergen in Lokeren en in enkele kleigroeven rond Sint-Niklaas zijn verdwenen of staan op het punt uit te sterven zoals in Stekene.

Wettelijke bescherming

De Rugstreeppad is een bijlage IV-soort van de Europese habitatrichtlijn. De bescherming van de bijlage IV soorten is veel omvattender en ingrijpender dan die van de bijlage II soorten. Artikel 12 van de habitatrichtlijn dient immers gezien te worden in de context van artikel 2, paragraaf 36. Maatregelen voor soortenbescherming moeten de algemene objectieven van de richtlijn nastreven, waaronder het verkrijgen van een "gunstige staat van instandhouding" van habitats en soorten. Een staat van instandhouding van een soort wordt als gunstig beschouwd wanneer onder meer het natuurlijk verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd kleiner lijkt te worden. De bepalingen van artikel 12 zijn geografisch niet beperkt, maar hebben betrekking op het gehele grondgebied van de EU-lidstaten dus niet alleen, zoals voor de te beschermen habitats en bijlage II soorten in

de Habitatrichtlijngebieden!

Artikel 12 is dus een soort van resultaatverbintenis: er moet gestreefd worden naar een verbetering van de toestand van die soorten, zodat hun behoud op lange termijn gegarandeerd wordt. Wat impliceert dat wettelijke verbodsbepalingen niet volstaan, maar dat een actief en preventief beschermingsbeleid ingesteld moet worden!

Rugstreeppadden in de Rupelstreek

De aanwezigheid van een relatief grote populatie Rugstreeppadden in de Rupelstreek is uiteraard het gevolg van de ontwikkeling van talrijke kleigroeven in de regio. De eerste kleiontginningen dateren al uit de Romeinse periode maar met de val van het Romeinse Rijk verdween voorlopig de eerste baksteennijverheid. Pas in de 13de eeuw kenden de steenbakkerij en de hiermee gepaarde kleiontginningen een nieuwe heropbloei. Vanaf de Schelde- en Rupelboorden werd in de loop der eeuwen de cuesta progressief en kleinschalig

Kleigroeve in Rumst foto: Erik De Keersmaecker

parende rugstreeppadden – foto: Rudy Willockx

afgegraven voor de kleiwinning. Enkel bestaande wegen en bebouwingen werden gespaard. Zo ontstonden typische dijkwegen. De kleigroeven die in het landschap gegraven werden, vormen voor de Rugstreeppad een uniek foerageergebied dat zich midden vorige eeuw uitstreckte van Hemiksem tot Rumst. De kolonisatie van deze secundaire leefbiotopen door de Rugstreeppad greep meer dan waarschijnlijk al plaats kort na de aanvang van de eerste extensieve kleiontginningen.

Maar door concurrentie in andere streken, een crisis in de bouwsector, het gebruik van andere bouwmaterialen en het uitblijven van moderne ontginningsmethoden door veel steenbakkers verdween in het begin van de jaren '70 van vorige eeuw heel wat kleinschalige kleiontginning. De kleigroeven liepen of vol met water of verbosten. Andere werden gebruikt als stortplaats. Reconversie van de plaatselijke nijverheid moest de grote lokale werkloosheid die hierop volgde, verijdelen. Er kwamen tal van nieuwe industriegebieden en in sommige

oude kleigroeves werden recreatie- en sportterreinen aangelegd. Hierdoor slonk heel wat voor de Rugstreeppad geschikte land- en waterbiotopen.

Ten oosten van de A12 beperken recente waarnemingen van Rugstreeppadden zich tot de kleigroeven van Wienerberger en de directe omgeving ervan, ten westen van de A12 tot een opgespoten terrein van de elektriciteitscentrale in Schelle en op een nog braakliggend terrein ten westen van Kruiskenslei en grenzend aan de huidige industriezone Krekelenberg waar in 2005 nog een tiental roepende mannetjes van de Rugstreeppad zijn gesignaleerd. Deze industriezone was toen in zijn laatste stadium van afwerking en op de plaats waar het roepkoor werd vastgesteld, staat nu een industrieel complex. Er werd nog gesuggereerd op een deel van het terrein een voortplantingspoel te graven en op sommige delen ervan de nodige dynamiek te waarborgen maar in de praktijk bleek dit moeilijk realiseerbaar waardoor het hele gebied verloren ging als leefgebied. Rugstreeppadden werden er de daaropvolgende jaren niet meer gesignaleerd.

Op het braakliggend terrein, aan de overkant van de spoorweg die dit gebied scheidt van de industriezone Krekelenberg, wil de Antwerpse Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij (POM) nu een tweede industriezone Krekelenberg realiseren en de inplanting ervan is in maart 2006 al goedgekeurd door het Provinciaal Ruimtelijk Uitvoeringsplan. Volgens het advies van het studie bureau waren immers op dit terrein geen Rugstreeppadden aanwezig!

Maar de vroegere waarnemingen van Rugstreeppadden op de bestaande industriezone Krekelenberg indachtig drong de Dienst Milieu en Natuurbeleid van de Provincie Antwerpen voorzichtigheidshalve aan om het terrein toch te inventariseren. En wat bleek: tijdens de eerste bezoeken in juli 2008 werden maar liefst een 20-tal subadulte Rugstreeppadden gevonden. Conform de Europese Habitatrichtlijn kwam op zijn minst de snelle vestiging van het nieuw bedrijventerrein hierdoor in het gedrang. Door de realisatie ervan zou immers leefbiotoop verloren gaan zodat, tenzij er compensatie aan leefgebied kwam, er hierdoor niet meer werd voldaan aan een gunstige staat van

Krekelenberg II: waar de nieuwe industriezone zal gerechtsaard worden
foto: Erik De Keersmaecker

instandhouding.

Tevergeefs werd de volgende maanden in de directe omgeving gezocht naar een nieuw leefgebied. Het herinrichten en ontbossen van nog bestaande oude kleigroeven bleek financieel en maatschappelijk niet haalbaar. Verboste oude kleigroeven en met water gevulde diepere kleiputten hadden zich in de loop der jaren ontwikkeld tot mooie natuur- en wandelgebieden. Enkel door translocatie naar een nieuw gebied en verder aangepast beheer ervan kon worden voldaan aan de Europese regelgeving.

Het Noordelijk Eiland in Wintam: een potentieel geschikt biotoop voor de Rugstreeppad

Het Noordelijk Eiland is een opgespoten eiland tussen Schelde, Rupel en Zeekanaal te Wintam (gemeente Bornem, deelgemeente Hingene) en situeert zich in vogelvlucht op amper vier km van de geplande KMO zone in Boom. Dit kunstmatig eiland van opgespoten zand en klei ligt in de zoetwaterzone van het Schelde estuarium. Het lichtgolvend natuurgebied met een oppervlakte van meer dan 50 ha is eigendom van Waterwegen en Zeekanaal, afdeling Zeekanaal en staat onder beheer van het Agentschap van Natuur en Bos. Vooral het noordwestelijk en het zuidelijk deel van het gebied biedt kansen als landhabitat voor de Rugstreeppad. Deze gebieden zijn licht geaccidenteerd met zandige en kleiige hoogten en depressies. Door begrazing en betreding met Heckrunders en Konikpaarden en de graafactiviteiten van talrijke konijnen worden op veel plaatsen open foerageer- en schuilplaatsen met een vrij ijle vegetatie gecreëerd waarin Rugstreeppadden zich naar hartenlust kunnen ingraven. Ook verlaten konijnenholen fungeren als rust- en winterverblijf voor de padden. Behalve de ondiepe oevers van de grote waterplassen die op sommige plaatsen geschikt zijn als voortplantingsplaats voor de Rugstreeppad, komen ook enkele kleinere poelen in aanmerking voor het afzetten van legsels en de ontwikkeling van larven.

Voor het voortbestaan van de Rugstreeppad in secundaire habitats zoals het Noordelijk Eiland moet het gebied voldoen aan de voorwaarden van een lokale gunstige staat van instandhouding (Adriaens et al., 2008): een popu-

latie met minimum 50 roepende mannetjes, minstens eenmaal op drie jaar waarnemingen van juveniele dieren, een nabije populatie binnen 2 km, de aanwezigheid van meer dan vijf kleine waterpartijen (50 tot 100 m² oppervlakte) of één grote voortplantingsplaats van meer dan 250 m² waarbij de waterpartijen ondiepe oeverzones moeten hebben, vegetatiearm moeten zijn en de totale bedekking met waterplanten minder dan 25 % van de wateroppervlakte dient te zijn.

Het water moet zacht zijn (een pH > 6,5 en niet lager dan 5,5) en er mag weinig concurrentie zijn door vissen. Verder is de aanwezigheid vereist van een geschikt landbiotoop bestaande uit zanderige terreinen of gronden met een mulle bodem die weinig of niet bebost zijn. In de zachte bodem kunnen de dieren zich gemakkelijk ingraven. Ontbreekt die, zoals bijvoorbeeld in kleigroeven of steengroeven, dan zoeken Rugstreeppadden overdag hun toevlucht in rotsspleten, onder stenen of tussen steenslag. De home-range van de Rugstreeppad varieert volgens de diverse literatuur waarbij de oppervlakten variëren van 179 tot 4900 m² en van 1,5 tot 2 ha. Voor een duurzame populatie tenslotte is volgens LARCH (acroniem voor Landschapecologische Analyse en Richtlijnen Configuratie van Habitat) 5,5 ha landhabitat en 1,5 ha voortplantingshabitat nodig, in totaal dus 7 ha. Deze vuistregel geeft de eisen van een sleutelgebied weer (Ottburg et al., 2007) waarbij de lokale kans op uitsterven

minder of gelijk is aan 5 %.

Het 50 ha groot Noordelijk Eiland voldoet dus in ruime mate aan de voorwaarden voor de ontwikkeling van een duurzame populatie Rugstreeppadden. Een negatief punt blijft echter de geïsoleerde ligging van het gebied. Het gebied situeert zich tussen de Rupel en het Zeekanaal en heeft enkel verbinding via een nauwe landengte met het poldergebied ten westen van de Rupel waar tot op heden geen Rugstreeppadden zijn waargenomen. In de veronderstelling dat er op het terrein van de elektriciteitscentrale in Schelle een populatie Rugstreeppadden aanwezig is (hier worden soms roepende mannetjes waargenomen), dan bevindt deze zich op iets meer dan een kilometer afstand van het Noordelijk Eiland. De vraag blijft echter of een slechte zwemmer als de Rugstreeppad de rivier kan oversteken. Positief punt is het feit dat het Noordelijk Eiland voldoende mogelijkheden biedt voor de ontwikkeling van een relatief grote populatie en zelfs de ontwikkeling van metapopulaties mogelijk maakt wat de genetische variatie binnen de populaties waarborgt.

Naar een succesvolle translocatie van Rugstreeppadden uit Krekelenberg II naar het Noordelijk Eiland?

Translocatie van amfibieën in het kader van soortenbehoud is niet nieuw en wordt al toegepast sinds de tweede helft van vorige eeuw (Germano &

Plasje met larven Rugstreeppad foto: Erik De Keersmaecker

Bishop, 2008).

Er werd geopteerd voor het Noordelijk Eiland in Wintam, op het grondgebied van de gemeente Bornem, deelgemeente Hingene. De vergunning tot translocatie werd besproken in overleg met het Agentschap voor Natuur en Bos, de Dienst Milieu- en Natuurbeleid van de provincie Antwerpen, de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij en Natuurpunt Studie, hier vertegenwoordigd door Hyla, de amfibieën- en reptielenwerkgroep van Natuurpunt. De vergunning tot translocatie werd goedgekeurd op 8 september 2008 door de Afdelingsverantwoordelijke van het Agentschap en verleend aan de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij. De vergunning voor de afvangst en verplaatsing van de padden naar het Noordelijk Eiland was geldig vanaf 1 september 2008 tot 30 september 2009. Voor het wegvangen van Rugstreeppadden werd gebruik gemaakt van een 16-tal golfplaten die verspreid werden gelegd over het iets meer dan 20 ha groot terrein. Nagenoeg alle platen werden gelegd op een zanderig terrein, in de directe omgeving van twee tijdelijke voortplantingspoelen. De platen werden behalve de wintermaanden, maandelijks gecontroleerd op eronder schuilende padden. De poelen werden gecontroleerd op aanwezige larven maar er werd gekozen om de larven te laten ontwikkelen tot juveniele dieren, en deze nadien weg te vangen. Na elke positieve bemonstering werden de dieren onmiddellijk overgebracht naar het Noordelijk Eiland. In totaal zijn 47 Rugstreeppadden (30 juveniele en 17 adulte dieren) weggevangen en overgeplaatst. Alle dieren werden losgelaten in het noordelijk deel van het Noordelijk Eiland, in de directe omgeving van bestaande poelen.

De toekomst zal uitwijzen of het overplaatsen van Rugstreeppadden van de Krekelenberg in Boom naar het Noordelijk Eiland in Wintam zinvol is geweest. In elk geval was de populatie in Krekelenberg door het ontbreken van geschikt leefhabitat, gedoemd om te verdwijnen. Het welslagen van de translocatie hangt uiteraard af van allerlei factoren. In de eerste plaats is het aantal geïntroduceerde dieren relatief klein en de habitat op het Noordelijk Eiland dient, zoals in de vergunning bepaald wordt, verder geoptimaliseerd te worden. Introducties

Het aanleggen van verspreid liggende en relatief ondiepe poelen met schrale watervegetatie en die voldoende water houden tot half juni zijn geschikte voortplantingsplaatsen voor de Rugstreeppad

foto: Robert Jooris

blijken meer succesvol te zijn wanneer een groot aantal dieren, bijvoorbeeld meer dan 1000 worden uitgezet. Heel wat mislukkingen worden eveneens toegeschreven aan migraties van dieren uit de plaats waar ze werden uitgezet (Germano & Bishop, 2008). Het graven van meerdere verspreid liggende kleine poelen zowel in het noordelijk als zuidelijk deel en het ruimen van dichtgroeïende of verlande poelen is een noodzaak. Sommige oeverzones van de grote waterplasen zijn mogelijk ook geschikt voor de ontwikkeling van de larven maar de predatiedruk door vogels, vissen en zelfs andere amfibieën zoals Europese Meerkikker (*Pelophylax ridibundus*) is er mogelijk vrij hoog, zowel op larven als op juveniele padden. Anderzijds is de vondst op diverse plaatsen van verschillende kleine Watersalamanders (*Lissotriton vulgaris*) hoopgevend want als die er in slagen hun larven te laten ontwikkelen, dan moet ook de Rugstreeppad dit kunnen. Van groot belang tenslotte is het blijven opvolgen van het relatief intensief beheer afgestemd op de ecologische eisen van de Rugstreeppad, uiteraard rekening houdende met deze van andere fauna elementen die op het Noordelijk Eiland pleisteren of er zich voortplanten. Maar het loont zeker de moeite en is zelfs wettelijk verplicht deze in de Rupelstreek sterk bedreigde amfibie te behouden in haar secundaire leefgebieden.

Literatuur

- Adraens D., Adriaens T. & Ameeuw G., 2008. Ontwikkeling van criteria voor de beoordeling van de lokale staat van instandhouding van de habitatrictlijnsoorten. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel
- Bauwens D. & Claus K., 1995. Verspreiding van amfibieën en reptielen in Vlaanderen. Uitgave van De Wielewaal Natuurvereniging v.z.w.
- Germano J.M. & Bishop P.J., 2008. Suitability of Amphibians and Reptiles for Translocation. *Conservation Biology*, 23, 1: 7-15.
- Günther R.(Hrsg.), 1996. Die Amphibien und Reptilien Deutschlands. Gustav Fischer Verlag Jena.
- Nöllert A. & Nöllert C., 2001. Amfibieëngids van Europa. Tirion Uitgevers BV, Baarn.
- Ottburg F.G.W.A., Pouwels R. & Slim P.A. De Antwerpse haven natuurlijker; netwerk van ecologische infrastructuur voor de rugstreeppad (*Bufo calamita*) op de linker Scheldeoever; toepassing van het model LARCH op de rugstreeppad in de Antwerpse haven op de linker Scheldeoever als onderbouwing voor een duurzame instandhouding van deze soort. Wageningen, Alterra, Alterrapport 1377.
- Robert Jooris, Hyla, amfibieën- en reptielenwerkgroep van Natuurpunt, november 2009

Bezoekerscentrum De Paardenstal

Carine Wils

Als u nog niet de kans hebt gehad om het bezoekerscentrum nabij het natuurgebied Walenhoek te bezoeken, zou u dat toch beslist eens moeten doen.

Zoals de naam het aangeeft, werden in dit gebouw vroeger paarden gestald. Toen in de streek nog vele steenbakkerijen actief waren, stonden hier de paarden die de wagonnetjes met klei en bakstenen trokken (zie prentkaart).

Na het teloorgaan van de baksteennijverheid, stond het gebouw lange tijd leeg en werd het later gedeeltelijk gebruikt als gemeentemagazijn. In de vroege jaren '80, bij de start van de beheerswerken in Walenhoek werd het gebouw ook af en toe gebruikt als schuilplaats.

Foto De Paardenstal binnen

Tijdens deze beheerswerken ontstond het idee om de oude paardenstal te gebruiken als ontmoetings- en tentoonstellingsruimte voor het aanpalende natuurgebied. In 1987 werd door de plaatselijke beheerwerkgroep "Natuur in de buurt" de toestemming verkregen van het gemeentebestuur van Niel om de benedenverdieping in huur te nemen. Even later werd gestart met de opruimings- en de renoveringswerken, die met de logistieke steun van de gemeente Niel en veel inzet van vrijwilligers, bijna een jaar in beslag namen.

Door de historische betekenis van het gebouw, één van de weinige overgebleven authentieke paardenstallen van de streek, werd van bij het begin geopteerd om een

gedeelte in zijn oorspronkelijke staat te herstellen. De rest van het gebouw werd ingericht als tentoonstellings- en ontmoetingsruimte voor wandelaars die het natuurgebied komen bezoeken.

Naast informatie over het natuurreservaat, vindt de geïnteresseerde bezoeker er nu ook een tentoonstelling over de geschiedenis van de streek. Een grote muurschildering geeft een sfeerbeeld van de steenbakkerijen en de leefomgeving tijdens de bloeiperiode van de baksteennijverheid.

En verder bestaat de mogelijkheid om er bij een drankje over de natuur en het reservaat van gedachten te wisselen met de deskundige 'barman' van dienst.

De ingangspoort van het bezoekerscentrum 'De Paardenstal' is te vinden aan de Boomsestraat 221 te Niel (recht tegenover de Struyfstraat, nabij de kerk van Hellegat - let op de grote spandoek van Natuurpunt). Tijdens de zomermaanden (van mei tot en met september) kan je hier elke zondagnamiddag terecht van 14 tot 18u, tijdens de overige maanden elke 1e zondag van de maand van 13 tot 17u. Verder is het bezoekerscentrum ook geopend bij geleide wandelingen in het natuurgebied en op aanvraag.

Foto De Paardenstal buiten

Natuurpunt is nog steeds op zoek naar vrijwilligers. Heb je een hart voor de natuur en interesse om één of meerdere zondagnamiddagen per jaar het bezoekerscentrum open te houden?

Kom dan even langs. Afspraak op zondag 4 april tussen 13u en 17u in de Paardenstal

Meer info: Frank Van der Velde tel. 03/888.39.44 of frank_v_d_velde@hotmail.com

Nieuwe nestkastjes voor het steenuiltje...

Erik De Keersmaecker

Steenuiltjes staan bijzonder hoog op de zorghitparade van Natuurpunt Rupelstreek. De eerste generatie nestkastjes, vervaardigd uit oude wijnkistjes, werden opgehangen in de periode 1993-1994. En de voorbije weken werd weer een nieuwe generatie nestkastjes opgehangen. Dit keer in het boerenland van Niel. Aan de rand van steenuilland.

Steenuiltjes zijn zachtbruine, merelgrote uiltjes met een poezelig wit gestreepte buik. Een uiltje ook met een lange reeks akelig klinkende bijnamen, zoals: doodsroeper of weeklager of toch iets leuker: poepuiltje of kattedop. En het is waar, steenuiltjes kunnen je een beetje chagrijnig aankijken. Opvallend daarbij zijn de knalgele ogen, waaraan hij die strenge blik te danken heeft. Steenuiltjes zijn ook echter zenuwpezen, als hij kwaad wordt of zich ergens over opwindt, gaat hij met zijn hele lichaam heftig op en neer bewegen.

In Vlaanderen is het steenuiltje standvogel, maar toch verloochent hij zijn zuidelijke afkomst niet, steenuiltjes zijn immers dol op zonnen en ze hebben de pest aan regen en wind.

Steenuiltjes houden ook van het boerenland. Tenminste zoals dat eruit zag voor de verschraling die de moderne landbouw met zich meebracht. Ons kleinste uiltje voelt zich immers thuis in het kleinschalige landschap met oude knoestige knobomen en oude hoogstamboomgaarden.

Dit landschap was voor tienduizenden steenuilen het ideale voedselgebied. Daar kon het jagen op torren en pie-

ren, soms gewoon te voet, stappend door het gras. Langs de akkers en de weilanden ving het af en toe een muis. En het nestelde in een oude knotwilg langs de sloot.

Zo waren de twee voornaamste levensvoorwaarden voor de steenuil verzekerd. Ruim voldoende klein wild om op te jagen en een geschikte woonruimte. Het nesthol is trouwens de spil in het leven van de steenuil, het middelpunt van zijn actieradius, die niet verder strekt dan een paar honderd meter.

De moderne tijd heeft echter drastisch ingegrepen in het leven van onze steenuiltjes. Vaker dan voorheen vallen er slachtoffers. Auto's die over landweggetjes scheuren, zijn de grote vijand.

Wilgenhout heeft nauwelijks nog economische waarde. Knotwilgen zijn er voornamelijk nog door de inzet van vrijwillige knotters. In de gesteriliseerde landbouw is er geen plaats meer voor torren en grote insecten. Door al deze vooruitgang is het aantal steenuiltjes in Vlaanderen gedaald tot ongeveer 2000 paartjes.

Dringend tijd om daaraan iets te doen vonden we in 1993 bij Natuurpunt Rupelstreek. Toen al...

Belangrijk was ook, dat we door de actie in contact kwamen met de landbouwers en via persoonlijke contacten konden pleiten voor de herwaardering van de knotwilg, wat voor de moderne boer helemaal niet vanzelfsprekend is.

Eveneens belangrijk is het feit dat Natuurpunt er reeds in 1994 in geslaagd is om een subsidiereglement voor de aanplant en het onderhoud van knotwilgen te laten goedkeuren door de gemeenteraad van Schelle. Een subsidiereglement dat ondertussen ook in vele andere gemeenten van toepassing is.

Ook Natuurpunt Aartselaar heeft reeds enkele jaren een steenuilactie.

Tot hiertoe is die beperkt gebleven tot het inventariseren van het voorkomen van de steenuil. Kennis is immers een vereiste voor verdere actie. Daarbij werd vastgesteld dat op de plaatsen die nog de geschikte biotopen bieden voor de steenuil, deze soort nog aanwezig is. Wel dreigt door het voortdurend verdwijnen van oude kleine landschapselementen ook nestgelegenheid voor de steenuil te verdwijnen.

Vorig jaar werd een cursus over uilen gegeven met een speciale steenuiluitstap. Dit jaar gaan we op verschillende plaatsen in de gemeente nestkasten ophangen. Bij het verschijnen van dit tijdschrift heeft Ronny Verelst de eerste exemplaren vervaardigd en werden die opgehangen in het gebied tussen Kleistraat en het centrum. We komen er later zeker op terug.

Een nieuw nestkastje voor het steenuiltje in het Niels Broek
foto: Erik De Keersmaecker

Het visbestand in de Rupel

Jan Breine & Maarten Stevens (INBO)

De Rupel is een korte (ongeveer 12 km) maar brede rivier met een duidelijk getijde invloed. De Rupel wordt gevormd door het samenvloeien van de Zenne, de Dijle en de Nete. Ze mondt uit in de Schelde in Schelle op 92 km van de Scheldemonding en door het opkomend Scheldewater is de Rupel zwak brak (oligohalien). Het debiet van de Rupel volgt vooral in de winter de neerslagschommelingen (Maris et al., 2008). De Rupel was berucht voor zijn slechte waterkwaliteit vooral door het inkomende water van de Zenne. Dat uitte zich vooral in een lage zuurstofconcentratie. Nochtans volgens de OMES gegevens nemen zowel de frequentie als de omvang van de zuurstofarme condities in het estuarium af. In 2004 en 2005 (droge jaren) daalde de zuurstofverzadiging maar van 2006 neemt die weer toe met een piekwaarde in 2007. Vanaf maart 2007 wordt de Zenne gezuiverd dankzij het in werking treden van het rioolwaterzuiveringstation in Brussel Noord (RWZI-BN).

Om de effecten van de waterzuivering van Brussel te kunnen opvolgen, werd in 2007 gestart met een permanente visbemonstering in de Rupel. In opdracht van het INBO controleren twee vrijwilligers geregeld een fuik in Heindonk en Terhagen. Dank zij de inspanningen van Carl en Werner Van den Bogaert merken we dat de visgemeenschap in de Rupel er

langzaam op vooruit gaat. Uit hun resultaten (Stevens et al., 2009) blijkt dat het aantal gevangen vissoorten en individuen toeneemt vanaf het najaar 2008. Paling en bot zijn de eerste soorten die in aantal opmerkelijke toemen. Tussen 2004 en 2009 werden 27 verschillende soorten gevangen. In het begin van de Rupel viscampagnes (2004-2006) ving we weinig soorten. Tijdens deze periode was de gemiddelde zuurstofconcentratie laag (minder dan 2 mg/l). De gevangen soorten waren zonder uitzondering typische zoetwater soorten en paling. Dat betekent dat estuariene noch mariene soorten de Rupel opzwommen. Vanaf 2007 verbeterde de zuurstofhuishouding in de Rupel. Vanaf deze periode steeg het aantal soorten tot maximaal 15 per staalname (september en oktober 2008). Stevens et al., (in prep) veronderstellen een verband tussen de zuurstof concentratie en de aanwezigheid van vissen. We stellen ook een relatie vast tussen het aantal gevangen soorten en het aantal individuen. Vanaf 2008 zwemmen meer estuarine soorten zoals brakwatergrondel, tong en ook bot de Rupel op. In oktober 2009 werd zelfs voor

de eerste keer terug een spiering in de Rupel gevangen. Deze trekvissoort trekt net zoals zalm vanuit de zee de rivieren op om zich voort te planten en vroeger bestond er een belangrijke visserij op spiering in de Rupel.

In december 2009 zorgde het stilleggen van RWZI-BN echter voor een verstoring die tot in de Rupel voelbaar was. Onder andere door de interviews van onze vrijwilliger Carl Van den Bogaert op radio en televisie kreeg de vervuiling in de Rupel ook nationale aandacht.

Ondertussen is het waterzuiveringstation gedeeltelijk heropgestart en krijgt de vis in de Rupel weer ademruimte. Het herstel van het visbestand illustreert mooi hoe vissen gebruikt kunnen worden voor het bepalen van de waterkwaliteit van een waterloop.

Op zondag 2 mei organiseert Natuurpunt in Terhagen een info-moment over de vissen in de Rupel. Het info-moment start met een powerpointpresentatie van Jan Breine en nadien worden de fuiken in de Rupel bemonsterd.

Dit is dan ook een uniek moment om een dergelijke inventarisatie live mee te maken. De wandelclub de Kleitrappers stellen hun chalet gratis ter beschikking voor dit info-moment, waarvoor uiteraard hartelijk dank.

Afspraak: 13u30 chalet wandelclub de Kleitrappers, Korte Veerstraat 2 Terhagen

Info:
Erik De Keersmaecker: 03/887.13.72
of erik.dk@skynet.be

Het Niels Broek (deel I)

Vic Van Dijck Geschiedkundige studiekering Het Wiel, Niel, Lid cultuurraad Niel

In het Rupel.blad van januari 2010 verscheen een artikel over het Niels Broek. Hierin heb ik gesuggereerd dat de fameuze "vlasput" op het einde van de Broeklei, links tegen de Korte Hameldijk zou gelegen zijn. Onlangs heeft lezer L. Van de Mosselaer, mij erop gewezen dat deze "vlasput", eerder aan de andere kant van de Broeklei lag, dus rechts tegen de Korte Hameldijk i.p.v. links. Ik wil hem gerust geloven en bovendien herinner ik mij dat daar inderdaad eveneens een waterrijke depressie lag. We komen al langer hoe dichterbij de exacte locatie.

Aangezien het Niels Broek een zéér actueel gegeven blijft voor Natuurpunt, is het wellicht interessant om naar de historische achtergronden van het broek te peilen. Vandaar deze mini-reeks.

Het Niels Broek, in de archieven Het Nielderbroeck genoemd, wordt soms ook de "Polder van Niel" geheten. Maar daarnaast was er te Niel nog een kleiner broertje, namelijk het Broecklyn, letterlijk het kleine broek en taalkundig verwant met het Amerikaanse "Brooklyn". Dit 'broekje' was gelegen te Niel tussen de Gemeentekade aan de Rupel, de Fabriekstraat en het hogerdijkgedeelte (naast de zogenaamde "Baren") van de Rupelstraat. Tot voor enkele decennia was daar alleen nog een stuk schor, begroeid met riet overgebleven. De dijkwerken van het "Sigma-plan" hebben dat schor doen verdwijnen en tegenwoordig is het omgevormd tot een speelpleintje.

In onze regio worden er nog (vele) andere "broeken" vermeld: Oud Broeck en Rietbroeck te Schelle, het Boomerbroeck, het Grootbroeck en het Steylderbroeck in Boom, Stanchaertsbroeck in Rumst, Klein Broeck, Groot Broeck, Mezenbroeck, Appeldonkbroeck en Gorrebroeck te Willebroeck, het Breebroeck, Gebuisbroeck, Grootbroeck, Kleinbroeck, Neuenbroeke te Ruisbroeck, Ruypenbroeck en Schoorbroeck in Wintam, Eyckerbroeck in Eikevliet, Spierenbroeck, Luypeghebroeck en Crayenbroeck in Bornem, Oud Broeck, Paddebroeck, Mansbroeck, Hinghenbroeck te Hingene,

Ook verder van de rivieren verwijderd kan men 'gebroekten' terugvinden: bvb. het Kontichbroeke en 't Haesbroeck in Kontich.

Een broek is initieel (bij zijn naamgeving) de moerassige grond in de valleien van beken en rivieren en in depressies. Vooral in de winter leden deze gebieden aan wateroverlast. Pas nadat deze waterzieke delen werden voorzien van dammen en afwateringssloten evolueerde deze gronden naar laaggelegen vochtige weide- en hooilanden. De slechtste stukken kregen aanplantingen van houtkanten en bossen. De beste delen bleven dan weer geserveerd voor de landbouw.

Kortom, het uitzicht en gebruik zoals we dat in het Nielse Broek tegenwoordig kennen. En hierbij werd de oorspronkelijke broekbenaming gewoon behouden. Dus de oude naam stemt meestal niet meer helemaal overeen met de actuele toestand en uitzicht. Het Nielderbroeck werd "gewonnen" op de alluviale gronden van de Rupelbocht tussen de hoogten van het Nielse veer (Rupelstraat) en de vallei van de Wullebeek. Precies op deze afzetting vormde zich op de waterlijn een steeds aangroeiende mosvegetatie. Het resultaat was een verder aangroeiende turflaag van de afgestorven mosvegetatie die het waterrijke substraat vormde voor de toplaag met levend mos en andere waterlovedende planten. Men gaat er van uit dat de natuurlijke aangroei van dit mos heeft geduurd tot in het jaar 1000. Pas dan komen de grootschalige werken om voor de groeiende bevolking het landbouwareaal uit te breiden door de vage en woeste gronden in te palmen en om te zetten in landbouwgronden. Het primitieve Niels Broek lag toen begrepen tussen de huidige Korte Hameldijk, de

Rupeldijk en de Ouden Dyck gelegen ten westen van het huidige Langwiel. Dit Wiel ligt beneden de Rupelstraat en loopt smal verder achter het park van het rustoord. De Ouden Dyck lag dus aan de zijde van het broek. Het Langwiel was een in oorsprong (versta vóór de volledige indijkingen) een beek die in de Rupel uit kwam. Men heeft dus het kerngebied van dit broek omsloten met de Ouden Dyck,

de Rupeldijk en de Korte Hameldijk. Wellicht moeten we ons hierbij geen dijken voorstellen zoals nu gebruikelijk tegen de hoge watervloeden op de Rupel, maar eerder dammen om de toen nog beperkte vloeden te weerstaan.

Uiteraard kan men zich hierbij enige vragen stellen omtrent de initiatiefnemer, de geldschietters en de uitvoerders. In inpolderingen waren een sterk stuk "openbare werken" die moesten uitgevoerd worden volgens een bepaald plan. Vooral Hollanders en Vlamingen waren in de middeleeuwen gerenommeerde dijkenbouwers. Zij hadden reeds lang ervaring opgebouwd in de kuststreek en de lage landen. Er ligt nog een stuk land bij het Niels Broek, namelijk het Vleminckveldt, dat mogelijk nog een echo van een Vlaamse dijkenbouwer is. De omzetting van woeste gronden (bossen, heiden, moerassen, rivieren beekvalleien, ...) naar landbouwgronden waren noodzakelijk gezien de grote bevolkingstoename vanaf de 11de eeuw en de daaraan gekoppelde voedselvoorziening. Dus iemand heeft het initiatief genomen: was dat de Markgraaf van Antwerpen? De Berthouts?

De grote abdijen zoals Lobbes (die van Hemiksem werd pas opgericht in 1246)? Investeerders uit de stad?. Het is voorlopig niet meer te achterhalen. Ook particuliere geldschietters kwamen aan bod. Een tweede stap is het ontwerpen van een plan en het toepassen van de technische aspecten: dus iemand met praktijkervaring

in dergelijke zaken was dan nodig. En tenslotte waren er voldoende arbeiders van doen om de nodige dijken te bouwen. Waarschijnlijk werden ze ter plaatse gerekruteerd of kwamen ze zich hier met hun familie vestigen. En dan komt de praktische vraag, vanwaar werd het nodige zand aangevoerd. Uit de zandbanken van de Rupel of bijvoorbeeld van op de Heideplaats? Toegeven, hier moeten we misschien eerder van lagere dammen gewagen in plaats van hoge dijken. Maar het nodige materiaal moest in beide gevallen van ergens worden aangevoerd. Conclusie, het was een

stuk "openbaar werk" dat op een georganiseerde manier werd uitgevoerd én gefinancierd. Ingepolderde gebieden brachten nadien dan ook geld op, wat investeringen aantrekkelijk maakten.

De toegangsweg naar dit nieuwe Nielderbroeck geschiedde langs de huidige Vaartstraat, die vroeger Broeckleye werd genoemd. De Ridder Berthoutlaan was de private oprijlaan naar het Kasteel Nielderbroeck, soms ook het Slot van Nielderbroeck genoemd.

Dit is het Nielse verhaal. Merk op dat de lagere vallei van de Wullebeek continu werd uitgeschuurd door de Rupelvloeden en minder mosvegetatie kende. Waar de Wullebeek de 5-meter hoogtelijn naderde (ter hoogte van de Eerste Meistraat in Niel), was er terug mosvegetatie met omzetting naar turf, die ook daar werd uitgebaat. Op Schels grondgebied stak een "landtong" in de Rupel, ter hoogte van het kasteel Ten Nesse en het Tolhuis dat met Schelle-dorp was verbonden door de Laardijk. Hier was een tweede vast punt of bruggenhoofd om de "afsluitdijk" op de Wullebeek te realiseren. Met andere woorden deze "afsluitdijk" over de monding van de Wullebeek mét een sluis (technisch kunstwerk!!!) had twee aangrijppunten: de Korte Hameldijk in Niel en de hoogte bij het Tolhuis te Schelle.

Tot zover de inleiding naar de achtergronden van het Niels Broek. Volgende editie gaan we verder met de exploitatie van het Niels Broek.

KTA Den Biezerd gaat ervoor in het Niels Broek

Je kon het al in het vorige Rupel.blad lezen. Sinds de aankoop van 5,5 ha natuurgebied in september vorig jaar werd er keihard gewerkt in het Niels Broek. Op zaterdag 27 februari waren, ondanks regen en wind, weer 5 Natuurpuntvrijwilligers op de afspraak voor het afbreken van enkele koterijen op een weiland langs de Broeklei. Eind februari stond het Niels Broek ook op de agenda's van de gemeentelijke milieuraden van Schelle en Niel. Beide gemeenten dienen immers een advies te geven aan de bevoegde Vlaamse minister van Leefmilieu over het erkenningsdossier het Niels Broek.

In Schelle gaf Ilse info aan de leden van de gemeentelijke MINA-raad en in Niel kregen de leden van de N.A.L. een powerpointpresentatie over het project van Natuurpunt in het Niels Broek, het spontaan applaus achteraf deed wel deugd.

Ondertussen werd er ook gezocht naar bondgenoten voor het natuurbeheer in het Niels Broek. Het OLVI uit Boom is al jaren een bondgenoot en eind april komen opnieuw een 15-tal OLVI's naar het Niels Broek. Bijzonder verheugend is dat ook het KTA Den Biezerd uit Niel nu een nieuwe stevige bondgenoot geworden is. Met leraar Marc Van Mensel werd vooraf een werkbezoek gebracht aan het Niels Broek en op dinsdag 9 maart gingen een 30-tal KTA-ers, samen met een 5-tal leraren en leraressen aan de slag voor een volle werkdag.

Aanplanten haagplanten langs Broeklei

De KTA-ers, jongens en meisjes van 13-14 jaar oud, werden opgedeeld in een 3-tal groepen met verschillende taken. Langs de Broeklei werden plantgaten gegraven en geboord met een mechanische grondboor, goed voor het aanplanten van ruim 200 streekeigen haagplanten. De struiken kregen als voedselvoorraad een laag ezelmeest rond de stam en daarboven kwam een dikke laag hakselhout. Dat moet hun een voorsprong geven tegen de grassen in de bermen. In het weiland langs de Broeklei werden alle oude houten en metalen weipalen uit de grond getrokken en afgevoerd

naar de bermen langs de Broeklei waar ze netjes gestapeld werden per afvalsoort. Ook honderden meters oude draadafsluitingen werden met vereende krachten uit de grond getrokken. Daarnaast werden 10-tallen oude paletten, sommigen moesten deels uitgegraven worden uit de bodem verwijderd.

Kort samengevat, dit werd een memorabele eerste werkdag van de KTA-ers Den Biezerd in het Niels Broek en een dikke dank U aan de leerlingen en de leerkrachten is wel op zijn plaats.

Verwijderen van oude koterijen

Verwijderen oude draadafsluitingen

RupelAartjes

Kids/ouders/grootouders ontdekken samen de natuur...

Hallo, kids

De lente is in het land... superleuk... eindelijk zijn die koude grijze dagen achter de rug...

De komende maanden gaan we op zoek naar kleine bodemdiertjes, naar andere kids (echt waar) en naar dierenwoningen.

Woensdag 21 april: op zoek naar bodemdiertjes in het Niels Broek

In dood hout, onder boomstammetjes en ander natuurlijk materiaal krioelt het van duizenden kleine beestjes. Pissebedden en oorwormen om er maar enkele te noemen. Wil je mee op zoek gaan naar deze kleine beestjes, dan ben je samen met je mama of papa, oma of opa meer dan welkom op deze ontdekkingstocht. Wij zorgen voor doorzichtige plastic potjes en vergrootglazen, zodat je al die kleine beestjes wat beter kan bekijken.

Afspraak: 13u45 parking Tolhuis, einde Tolhuisstraat Schelle

Meebrengen: stevige stapschoenen

Meld vooraf even je deelname aan Ilse: 03/887.51.69 of roovers_wachters@hotmail.com

Pissebed foto: Fons Van den Heuvel

Woensdag 26 mei: op bezoek bij de kids op het Noordelijk eiland

Eind mei bruist het letterlijk van het jonge leven op het Noordelijk eiland. Tientallen mama's eend zwemmen er fier met hun kroost achter hen aan. Diverse eendensoorten door elkaar.

Mama en papa bergeend vormen een uitzondering tussen de andere eendensoorten. Mama vooraan en papa achteraan, of omgekeerd, en daartussen de jonge bergeendjes met hun typisch zebra-pakje.

Ook de jonge futen hebben zo'n zebra-pakje aan, en ze mogen zelfs mee zwemmen op de rug van mama. Alles peis en vree op het Noordelijk eiland, zo lijkt het wel, maar schijn bedriegt...

Blauwe reigers staan op de uitkijk tussen de oevervegetatie en als één van de jonge eendjes niet goed oplet, is het min één. Spreken we af om eens samen

Fuut met jongen foto: Ward Van Hoyweghen

naar de kids op het Noordelijk eiland te kijken? Wij zorgen alvast voor een telescoop, brengen jullie een verrekijker mee?

Afspraak: 13u45 parking Tolhuis, einde Tolhuisstraat Schelle

Vooraf inschrijven bij: Erik: 03/887.13.72 of erik.dk@skynet.be

Woensdag 9 juni: op zoek naar dierwoningen in het Solhof

WIJ wonen in een stenen of houten huis dat lekker gezellig kan verwarmd worden. WIJ slapen met onze pyama in een bed met dekentje of dons. Mama en papa zorgen voor het gezin!

Is dat ook zo bij de dieren? HEBBEN vogels een huis? WAAR slapen spinnen? Hebben konijnen een TOILET? Slapen pissebedden IN een bed?

Vandaag gaan wij op zoek met kinderen tussen 5 en 10 jaar samen met hun grootouders of ouders in het Solhofpark van Aartselaar, Solhofdreef.

Start om 14u tot ca 16u. 24 kinderen mogen mee op onderzoek!

Inschrijven bij: Hilde Janssens: hiljans@hotmail.com - 03/887.36.45 of Ria Thys: ria.thys@telenet.be - 03/289.73.66

Meebrengen: lange speurneus, goeie oren en grote ogen!

Onkosten: 1 euro p/p, stuk fruit inbegrepen

Holenduif

Koop geen exoten voor je tuinvijver!

Frank de Groot

Het seizoen breekt weerom aan om zorgen te besteden aan je tuinvijver of een andere waterpartij die je voor het plezier hebt aangelegd. Wat je misschien niet gezien hebt, is dat er naast je vissen ook ander bewoners reeds actief zijn. Kleine (5-7cm) watersalamanders zijn hun aan het voorbereiden op de waterfase in hun leven: de voorplanting. Ook de gewone pad en de bruine kikker zijn vroege, soms ongeziene bewoners van uw waterpartij in de tuin.

Deze nuttige en mooie actieve amfibieën, blijven veelal onopgemerkt. Daarom spelen tuincentra, DHZ-giganten en de vijver- en aquariaspecialisten er graag commercieel op in, om deze leemte in te vullen. Deze leemten worden dan vaak gevuld met exotische kikkers en salamanders, maar vaak ook waterschildpadden. Hoewel deze dieren meestal wel overleven buiten, is ons wispelturig klimaat toch wel een echte dieronvriendelijke kwellung. Volgende soorten (niet volledig) worden of werden regelmatig aangebo-

Roodwangschildpad in de Schorre
foto: Kamiel De Clerck

den: rood- en geelwangschildpadden, Mississippi zaagrugschildpad, de Chinese moerasschildpad, Egyptische groene kikker, brulkikker, Koreaanse roodbuikvuurpadden, Chinese roodbuiksalamander, de marmersalamander en de Spaanse ribbensalamander (vooral via aquariumzaken)... Sommige soorten mogen gelukkig niet meer ingevoerd en verkocht worden. Het aanvullen van uw waterbiotoop met een van bovenstaande exoten is geen verrijking, maar betekent de doodsteek aan uw streekeigen sympathieke salamanders, kikker en pad-

den. Bij ontsnapping uit uw tuin, ze zijn daar meester in, betekenen zij een dreiging voor wat er nog overblijft van onze authentieke watersystemen. Algemeen bekend zijn de manoeuvres die de roodwangsierschildpad en de brulkikker reeds maken.

Als lid van Natuurpunt kan u deze boodschap uitdragen aan uw burens, vrienden en kennissen om geen exoten te kopen. Door geen dieren te kopen worden de handelaars ontmoedigd u deze soorten aan te bieden.

Rupel.Waarnemingen: Winter 2009 – 2010

Kris De Keersmaecker

Rupel.waarnemingen is een nieuwe en vaste rubriek in dit tijdschrift en de opvolger van Vogels in de Regio. De waarnemingen die in dit overzicht werden gebruikt zijn afkomstig van onze regionale waarnemingen website www.rupel.waarnemingen.be, waarop je dagelijks kan zien wat er in onze regio is waargenomen. De regionale website is een onderdeel van de grotere nationale website www.waarnemingen.be, waar je eveneens je waarnemingen kan ingeven. Wij danken dan ook de talrijke waarnemers die de voorbije periode hun waarnemingen inbrachten op één van de websites en hopen dat ze dat in de toekomst nog veelvuldig zullen doen.

Een adulte Geoorde fuut in winterkleed was van 15 tot 27 februari aanwezig op de Grote plas te Walem. Telkens één Roerdomp werd gezien op 23 december in Walenhoek te Niel, op 27 december op AWW 5 te Rumst, op 19 januari in het Broek Denaeyer en op 3 februari op het Noordelijk eiland.

Op 24 december vlogen er 2 Grote Zilverreigers over Terhagen en één exemplaar was aanwezig in het Niels Broek op 22 januari en op 23 en 27 februari. Op 18 december vloog er een groep van 12 Ooievaars laag over Maaïenhoek te Schelle. Eén Lepelaar vloog op 28 februari noordwaarts langs de E 19 te Rumst. Op het Noordelijk eiland waren op 7 februari 4 Kleine Zwanen aanwezig.

Vijf Wilde Zwanen waren op de Grote plas te Walem aanwezig van 18 tot 21 december, van 4 tot 15 januari en van 12 tot 15 februari. Het ging telkens om dezelfde familie van twee adulte en 3 juveniele vogels die bij hevig vriesweer naar deze plek kwamen afgezakt en die ook met zekerheid in de omgeving van Brecht in de Noorderkempen werden gezien. Een vrouwtje Wittoogend was aanwezig op 9 december op de Grote plas te Walem. Eén mannetje en 2 vrouwtjes Topper werden op 16 januari op de Grote Plas te Walem gezien.

Op de Zeilvijver De Bocht te Willebroek was op 17 januari een vrouwtje Krooneend aanwezig. Eén van de betere soorten gedurende de periode was een onvolwassen IJseend die op 18 december op de Grote Plas te Walem aanwezig was. Nonnetjes waren heel de periode aanwezig in de regio, er werden maximum 3 ex gezien op

het Noordelijk eiland, 3 ex op de zeilvijver De Bocht te Willebroek, 3 ex op de Grote plas te Walem en 4 ex op AWW 5 te Rumst.

Grote Zaagbekken werden gezien met 2 vrouwtjes op het Noordelijk eiland op 4 december, 6 vrouwtjes op de Grote plas te Walem op 18 december en 4 ex op AWW 5 te Rumst op 27 januari en 19 februari.

Een grote groep van 120 Kraanvogels vloog op 25 februari over het Zennegat te Mechelen.

Vanaf 3 januari werden er geregeld jagende Blauwe Kiekendieven waargenomen op het Noordelijk en het Zuidelijk eiland, het betroffen hier zowel mannelijke als vrouwelijke vogels. Op 16 januari vloog er langs de Rupel te Rumst eveneens één mannetje Blauwe Kiekendief en een vrouwtje werd dan weer gezien in Walenhoek te Niel op 23 februari. Telkens één overvliegende Havik werd gezien op 3 januari te Hemiksem en op 30 januari over de Rupel te Schelle. Op 17 december vlogen er 42 Goudplevieren over het Niels Broek. Eén mooi aantal van 7 Houtsnippen was op 17 februari aanwezig in het Niels Broek.

De eerste Zwartkopmeeuw van het jaar werd al op 8 februari gespot in de Groenenhoek te Wilrijk. Pontische Meeuwen werden gezien met één exemplaar op AWW 5 te Rumst op 12 december, 2 ex op de

Houtsnip foto: Raymond De Smet

Grote plas te Walem op 15 januari en telkens één ex op het Noordelijk eiland op 16 januari en 13 februari.

Eén Bonte Kraai vloog op 14 februari over de Kerremansstraat te Reet. Tot 75 Roeken werden er overvliegend waargenomen aan AWW 5 te Rumst komende of gaand naar hun slaapplek in zuidwestelijke richting. Eén Cetti's Zanger zong nog op 1 december en 2 februari in de Rupelschorren te Niel.

Eén koppeltje Buidelmezen was op 16 januari aanwezig op het Zuidelijk eiland. Eén mogelijke Appelvink werd op 1 februari gezien aan een voeder tafel te Hemiksem. Drie Goudvinken waren op 14 februari aanwezig in de Walenhoek te Niel.

Gelieve uw waarnemingen van de lente (maart tot en met mei) te posten op de waarnemingsite www.rupel.waarnemingen.be of www.waarnemingen.be.
Met dank.

Appelvink foto: Raymond De Smet

Wandelen van knooppunt tot knooppunt in de Rupelstreek

Jos Pyck, Regionaal landschap Rivierenland

Sinds het einde van 2008 is Regionaal Landschap Rivierenland bezig met de ontwikkeling van een wandelknooppuntennetwerk in het landbouwplateau ten westen van Mechelen en in de Rupelstreek. Dit recreatieve project, dat in de Rupelgemeenten Boom, Niel en Rumst gerealiseerd wordt in nauwe samenwerking met Natuurpunt Rupelstreek, zal dienen als kapstok voor toekomstige natuurlijke en landschappelijke projecten in het werkingsgebied van het regionaal landschap.

Regionaal Landschap Rivierenland
Regionaal Landschap Rivierenland is een vzw die zich bezighoudt met het herstel en een duurzame ontwikkeling van het landschap langsheen de Nete, Dijle, Zenne en Rupel. In de Rupelstreek zijn de gemeenten Boom, Niel en Rumst lid van het Regionaal Landschap. De vzw tracht in samenwerking met de natuur-, bos-, landbouw-, wildbeheer- en recreatiesector projectmatig samenwerkingen aan te gaan die ons typisch rivierenlandschap ten goede komen. Een van deze projecten is de ontwikkeling van een wandelnetwerk.

Wandelnetwerk

Ongeveer anderhalf jaar geleden is de vzw in samenwerking met partners uit verschillende sectoren, waaronder Natuurpunt Rupelstreek, begonnen met het oplijsten van de wandellussen in de streek. Terreindeskundigen hebben op vrijwillige basis geprobeerd al deze lussen onderling met elkaar te verbinden. Het resultaat van deze oefening mag er zijn: een wandelnetwerk van 310 km! Concreet beslaat het netwerk het agrarisch Hombeeks Plateau, het waterrijke gebied tussen het Zennegat en Klein-Willebroek, een klein stukje Sint-Katelijne-Waver en de Rupelgemeenten Niel, Boom en Rumst. Het wandelnetwerk loopt ook deels op het grondgebied van Schelle en Aartselaar.

Kapstokfunctie voor natuur en landschap

Regionaal Landschap Rivierenland heeft meerdere bedoelingen met dit project. Enerzijds zal de streek er-

mee gepromoot worden, maar anderzijds en dit is de hoofdidee van het regionaal landschap, zal het netwerk gebruikt worden als kapstok voor natuurlijke en landschappelijke projecten. Langsheen de wandelpaden zal het Regionaal Landschap vzw zich in de toekomst engageren om ingrepen te realiseren die het landschap, de natuur en dus ons allen ten goede komen: graven van poelen, aanplant of herstel van hagen, houtkanten, bomenrijen,... In de agrarische gebieden rond Mechelen zal de nadruk eerder liggen op hagen en houtkanten, in de Rupelstreek zullen daarbij eveneens meer specifieke natuurlijke acties op touw gezet worden. Omdat het netwerk in Niel, Boom en Rumst doorheen of langs het Niels Broek, Walenhoek, Bos N, de Kleiputten van Terhagen en de Oude Nete-arm loopt, liggen daar in de toekomst ongetwijfeld projecten waarbij Natuurpunt Rupelstreek een samenwerking kan aangaan met het regionaal landschap in kader van natuurlijke of gebiedsgerichte acties.

Planning

Momenteel wordt volop gewerkt aan het plaatsen van de bewegwijzering van het netwerk op het terrein. Deze bestaat uit een eikenhouten palen met daarop telkens een stijlvol wijnrood bordje dat het knooppuntnummer en/of een verwijzing naar het knooppunt weergeeft. Midden april zullen de wandelkaarten in de winkelrekken liggen die je toelaten om je eigen wandelingen samen te stellen in de (Rupel)streek.

Meer info over vzw Regionaal Landschap Rivierenland of het Wandelnetwerk:
Jos Pyck: 015/21.98.53
of www.rlrl.be

Openingsmomenten...

In Niel, Rumst en Boom staan de komende weken en maanden de openingsmomenten van het wandelnetwerk op de agenda. Momenten waarbij Natuurpunt Rupelstreek telkens aanwezig zal zijn met een infostand. Noteer even volgende datums in je agenda:

Niel: Zondag 25 april om 13u30 openingsmoment in de rotonde van de gemeentelijke basisschool aan de Ridder Berthoutlaan. Tijdens dit openingsmoment stelt Natuurpunt ook het wandelpad door het Niels Broek voor. Afspraak voor de geleide natuurwandelingen om 10u en om 14u30.

Terhagen/Rumst: Vrijdag 25 juni openingsmoment ter gelegenheid van de Terhaagse Feesten

Boom: wegens de verbouwingsswerken aan het Ecohuis werd het openingsmoment uitgesteld naar een latere datum.

Voor de soepeters

Gert Verschueren

Het is niet omdat ik natuurliefhebber ben dat ik geen oog meer zou hebben voor de mens zelf. Neen. Integendeel, de ultieme karakteristiek die mens van dier onderscheidt, de gelijkenis tussen alle mensen en tegelijkertijd de wondere verscheidenheid van individuen zelf, heeft me al uren bezig gehouden. Tientallen keren heb ik de mensheid in groepen verdeeld. In voor de hand liggende groepen zoals volgens hun geologische oorsprong of volgens geslacht, maar ook volgens veel moeilijkere en niet altijd exact wetenschappelijk te bepalen criteria. Optimisten en pessimisten. Luie vakantie of actieve vakantieganger. Of nog moeilijker, tussen denkers, doeners en als extra categorie mensen die denken dat ze veel doen.

Een van de uitzonderlijke verdelingen was ook deze in soepeters en mensen die geen soep lusten. Ik zat in de laatste categorie en het feit dat ik u nu deze opdeling van het menselijk ras voorleg, mag voor u een teken zijn dat het trauma van de mishandelingen, verachting en vernedering die ik als kleine niet-soepeter heb moeten ondergaan, nog steeds niet helemaal verwerkt is. U moet weten dat ik in het tijdperk ben opgegroeid dat er nog geen afwasmachines bestonden en dat ons gezin, zoals vele andere in die tijd, uit 8 personen bestond: 6 kinderen en ons vader en moeder. U begrijpt dat de afwas een hele klus was. Soep, hoofdgerecht en dessert werden dan ook uit praktische overweging uit het zelfde bord gegeten. Nadat de soep was gegeten, werden de aardappelen, groenten en vlees in hetzelfde bord geschept. Op zich is dit niet zo erg. In die tijd werd deze werkwijze in de meeste gezinnen gehanteerd en niemand maakte hier toen een punt van. Alleen, deze ver vooruitziende argumentatie van rationeel omgaan met de beschikbare energie werd al te vaak als dekmantel gebruikt om de kinderen die geen soep lustten, te manipuleren en te mishandelen. Immers als je geen soep lustte en je bord was niet leeg binnen de strikte tijds marges van de rest van het gezin, werd het hoofdgerecht in het halfvolle soepbord gekieperd. Aardappelen, groenten en een stuk biefstuk dat grotendeels onder het soepoppervlak verdwijnt, is niet bepaald appetijtelijk. Als ik het al moeilijk had om mijn

soep binnen te krijgen, dan verdween mijn zin om verder te eten na deze respectloze agressie ten opzichte van de niet-soepeters volledig. Uren werd ik gedwongen aan tafel gehouden om deze potpourri van smakeloze creaties te aanschouwen. Ik alleen tegen de rest van de familie, de soepeters. De eerste minuten ging dit gepaard met een stortvloed van tranen, maar nadat alle anderen van de tafel verdwenen waren, ben ik geleidelijk aan begonnen met mijn studie van de mensheid en de opsplitsing in diverse categorieën.

Nu, vele jaren later, dankzij veel aandacht en een liefdevolle therapie van mijn vrouw, slaag ik er eindelijk in om mijn soep binnen aanvaardbare tijds limieten binnen te spelen. Niet elke dag, neen, regelmatig moet ik nog een dagje soep-eten overslaan, maar we zijn op de goede weg. Meer nog, na 25 jaar huwelijk ben ik zo ver gekomen dat ik mijn tuin gedeeltelijk gereserveerd heb om groenten zoals prei, selder en ajuin op te kweken. De liefde van de man gaat door de maag, alhoewel de originele volgorde van maag en liefde in dit geval niet geheel gerespecteerd werd.

In een eerste groententuin-test-jaar ben ik min of meer op het terras begonnen met enkele kroppen salade en wat tomatenplanten in grote stenen potten. Dit vooral met de bedoeling om eens te zien of het wel mogelijk was als volkomen leek om van een piepklein groen plantje met gewoon wat aandacht en water tot een eetbaar product te komen. Tegelijkertijd kon de rest van de familie er al aan wennen dat allicht het volgende jaar de siertuin er volledig anders zou uitzien. Want inderdaad slaagde ik er in om in die paar grote potten een paar kroppen salade en wat trostomaatjes op te kweken tot producten die aanvaardbaar werden bevonden voor consumptie door de rest van ons gezin.

Het familiale gemor om de inpassing van een ordinaire groentuin in onze siertuin (een groot gedeelte van het grasveld werd omgespit) verdween al vlug toen mijn kinderen ontdekten dat de overgang van siertuin naar groententuin toch niet zo bruusk was uitgetekend. De groententuin was pittoresk met oude spoorwegbiels afgebakend en tussen de groenten had ik allerlei

welriekende kruiden geplaatst die het biologisch karakter van de gekweekte groenten moesten benadrukken. De kruiden werden enorm gesmaakt en heel regelmatig vers verwerkt in onze maaltijden. Rozemarijn op de gebakken aardappeltjes. Basilicum op de tomaatjes met mozzarella. Oregano in de spaghetti saus. Muntthee... mmmm.

De tomaatjes, boontjes, salade, courgettes zijn dit jaar goed op tafel geraakt en zullen volgend jaar zeker opnieuw in mijn groentuin terug te vinden zijn. Andere groenten hadden wat meer last van insecten. Ik had wel wat kruiden onoordeelkundig rond geplant, maar het was pas na het seizoen dat ik een schrijven vond over de praktische inplanting van kruiden tussen de andere groenten ter vrijwaring tegen insecten.

Zo blijkt dat:

Basilicum een gunstige werking heeft op de groei van tomaten, kolen en augurken.

Bonenkruid tussen de bonen de zwarte luis weert.

Citroenkruid houdt koolwitjes weg.

De geur van dille houdt schadelijke insecten op afstand.

Goudbloem weert de motluis bij tomaten, maar verbetert ook de bodem.

Melisse helpt fruitbomen tegen de fruitvlieg.

Knoflook scheidt een geur af die woelratten weghoudt.

Ui en sjalot horen tussen de aardbeien en wortels. Ze helpen tegen schimmels, wortelvlieg en spintmijt.

Rozemarijn is insectenwerend en verjaagt de wortelvlieg.

Op die manier zal ik er hopelijk in slagen om de kwaliteit van mijn biologische groenten wat op te krikken zonder niet-natuurlijke of giftige producten te gebruiken en over te gaan tot de vernietiging van natuurlijke mee-eters. Dit jaar zit ik terug tussen mijn groenten en zal ik zeker rekening houden met de biologische tips van hierboven. De soep zal dan allicht nog beter smaken. Je mag al uitkijken naar mijn nieuwe rapport. Tot dan.

Natuurpunt start paddenoverzetactie in de Doornlaarlei

Eind februari sprong het alarm op rood bij Natuurpunt Rupelstreek. Als gevolg van hogere temperaturen en een aantal regenachtige dagen was de paddentrek in Vlaanderen goed op gang gekomen. Aan de Lage Vosberg in Rumst plaatst de gemeente Rumst jaarlijks waarschuwborden om aandacht te vragen voor trekkende padden.

Een uurtje paddenoverzetten tijdens die laatste week van februari, leverde meteen een 10-tal trekkende padden en een 10-tal platgereden padden op. Na overleg met de milieudienst van Rumst werd beslist om een paddenoverzetactie op te starten. Het regionaal landschap Rivierenland kon immers een plaatsklare paddenoverzetset leveren, inclusief: plastic schermen, emmers, spaden, hoofdlampjes en fluo-jasjes. Communicatie via de Rupel.flits, de elektronische nieuwsbrief van Natuurpunt Rupelstreek, zorgde ervoor dat op zondag 28 februari 7 Natuurpuntvrijwilligers en 2 kids op de afspraak waren voor het ingraven van ongeveer 100 meter plastic schermen en een 10-tal emmers langs de Doornlaarlei. De weken daarna gingen vrijwilligers van Natuurpunt tweemaal daags op pad om de emmers te controleren en padden over te zetten.

Leren voor de toekomst

Voor Natuurpunt is deze paddenoverzetactie vooral een leerproces. In te-

genstelling tot andere locaties, waar paddenoverzetacties georganiseerd worden en precies geweten is waar de padden vandaan komen en waar ze naartoe trekken, is dat in de Doornlaarlei/Hovenierstraat niet zo duidelijk.

In de onmiddellijke omgeving liggen geen natuurlijke poelen, langs de straten liggen wel enkele brede sloten en mogelijk vormen deze, samen met de waterbassins van enkele tuinbouwbedrijven in de omgeving, de belangrijkste voortplantingsplaats van de padden. Deze bassins zijn immers zodanig aangelegd, dat ze ondertussen geëvolueerd zijn tot mooie kleine landschapselementen. Andere mooie landschapselementen in de omgeving zijn enkele struwelen en houtkanten, die mogelijk door de padden gebruikt worden als overwinteringsplaats.

Omdat communicatie bij een dergelijke project erg belangrijk is, werden 1000 flyers huis aan huis gebust met info over het project in de omgeving van de Lage Vosberg en het centrum

van Rumst. Aan de begin en einde van de Doornlaarlei werden tijdelijke Natuurpuntinfoborden geplaatst met enige info over het project.

In een volgend Rupel.blad blikken we ongetwijfeld terug op deze eerste paddenoverzetactie in Rumst.

Meer info over het paddenproject in de Lage Vosberg:
Ludwig Laureyssens: 015/31.99.07 of
ludwig.laureyssens@telenet.be

Cursus voorjaarbloeiers voor beginners

In het voorjaar starten we een nieuwe cursus voor beginners met als thema voorjaarbloeiers. Ideaal voor iedereen die graag meer wil weten over de bloemen en planten die je in onze natuur, langs wegen en bermen... kortom overal tegenkomt.

Het programma bevat twee theorielessen die zullen doorgaan op een avond in de week. Tijdens deze lessen worden de verschillende inheemse plantenfamilies, en hoe ze te herkennen, besproken. Onze lesgever is Hans Vermeulen. Tijdens twee wandelingen in het weekend wordt deze theoretische kennis dan onmiddellijk getoetst aan de praktijk. Kostprijs: 14 euro voor leden en 20 euro voor niet-leden. Hierin is een cursusmap inbegrepen.

De cursus wordt georganiseerd door de kern Boom- Rumst.

In te schrijven bij Fried Happaerts : friedh@telenet.be f 03/888 81 15 - door te storten van het inschrijvingsgeld op rekening 001-3845875-95 van Natuurpunt Rupelstreek, kern Boom-Rumst.

gele lis foto: Fons Van den Heuvel

Agenda:

Vrijdag 23 april – 19u30-22u : : eerste theorieles in de Schorre te Boom

Zaterdag 24 april - 14u tot 17u : eerste praktijkwandeling in en rond de Oude Nete-arm te Rumst

Vrijdag 30 april - 19u30 tot 22u : tweede theorieles in de Schorre te Boom

Zaterdag 1 mei - 14u tot 17u: tweede praktijkwandeling in de Kleiputten van Terhagen

Opgelet: de theorielessen in de Schorre gaan door in het nieuwe congrescentrum De Pitte. Dit is het gemakkelijkst te bereiken via dienstingang 2 (parking "Braxgata") in de Kapelstraat.

Cursus: Oude en nieuwe graangewassen

Reeds lang voor het ontstaan van de landbouw (pakweg 10.000 jaar geleden) waren grassen een belangrijk voedingsmiddel voor de mens. Zo verzamelde de jagende mens in Europa onder meer de zaden van mannagras omwille van het erg hoog suikergehalte. Het kweken van grassen ten behoeve van voedselvoorziening voor de mens gebeurde voor het eerst in Mesopotamië een slordige 8 000 jaar geleden. In de valleien van Eufraat en Tigris kwam immers een wilde en zeer voedzame soort tarwe voor, die vandaag de dag bekend staat als eenkoorn. Vanuit Mesopotamië is het kweken van tarwe wijd verbreid over het Middellandse Zeegebied en in een latere fase ook in West-, Midden- en Noord-Europa. Niet alleen eenkoorn, maar een handvol andere tarwesoorten, alsook rogge- en gerstsoorten werden na verloop van tijd bijzonder populair als voedselplant. Maar ook in andere werelddelen duurde het niet lang tot men de waarde van sommige grassen als voedselplant voor de mens besepte. Denk maar aan gierst, rijst en sorgo.

Met deze cursus "Oude en nieuwe graangewassen" willen we u een volledig overzicht geven van voor de mens nuttige grassoorten.

De cursus wordt gegeven door Hans Vermeulen, educatief medewerker bij Natuurpunt Educatie.

Concreet:

Theorie:

donderdag 24 juni van 19.30 u tot 22.30 u in het Jeugdlokaal van het Gemeentelijk Sportcentrum, Kleistraat 204 te Aartselaar

Praktijk:

zaterdag 26 juni van 14 u tot 17 u: FIETSTOCHT doorheen Aartselaar en enkele Rupelgemeenten: afspraak om 14 u aan Kerk H. Leonardus, Laar, Aartselaar

Meebrengen: praktijk: fiets, drankje, schrijfgerei

Inschrijven verplicht bij Ria Thys, 03/289 73 66 – ria.thys@telenet.be

De deelnameprijs bedraagt voor leden van Natuurpunt: 12 euro – Niet-leden betalen 16 euro (syllabus inbegrepen). Het juiste bedrag met vermelding van naam en tel.nr of mail dient gestort te worden op rekeningnr 979-9767548-41 van Natuurpunt Aartselaar

Ter info: De cursus Natuurfotografie die doorgaat op 22 en 24 april, is volgeboekt.

Aar van gerst

Haiku

Onze oproep "Maak eens een Haiku" in vorig Rupel.blad viel niet in dovemansoren.

Gustaaf Versweyveld zond meerdere haiku's in, waarvan we er graag enkele publiceren.

Ook Els Verelst toont dat zij kunstzinnig is met haar mooie haiku.

We denken dat ook jij dit kan. Stuur je haiku (bij voorkeur iets ivm zomer) naar de redactie. En dan kunnen we je Japanse dichtkunst allicht opnemen in het julinumner.

Reukens onder druk
Natuurpunter in de bres
Aartselaar ademt
Gustaaf Versweyveld

De natuur ontwaakt
Fris groen kleurt de zintuigen
Dra komt de lente
Gustaaf Versweyveld

Paardenstal in Niel
Verzamelpaats Natuurpunt
Wie wordt er nog lid?
Els Verelst

Natuurkalender 'Rupelstreek'

Zondag 4 april: Bezoekerscentrum de Paardenstal

Natuurpunt is nog steeds op zoek naar vrijwilligers. Heb je een hart voor de natuur en interesse om één of meerdere zondagnamiddagen per jaar het bezoekerscentrum open te houden?

Kom dan even langs. De Paardenstal is open van 13u tot 17u

Afspraak: bezoekerscentrum de Paardenstal Boomsestraat 221 Niel-Hellegat

Info: Frank Van der Velde tel. 03/888.39.44 of frank_v_d_velde@hotmail.com

Zondag 11 april: Lente in het Bos N

Natuurpunt nodigt je uit voor een gezellige voorjaarswandeling in de kleine natuur van het Bos N.

Extra aandacht gaat naar de typische voorjaarsflora en het natuurbeheer, dat eind 2008 door Natuurpunt werd opgestart.

Afspraak: 10u ingang Bos N - Rode Kruisstraat/Viooltjesstraat Boom

Einde: omstreeks 12u.

Info: Marleen 03/889.70.67 of marleen.senecaut@pandora.be

Bos N foto: Sven Lambrecht

Zaterdag 17 april: Bustocht Oostkantons

Vandaag bezoeken we weer enkele prachtige natuurgebieden in het Nationaalpark Hohes Venn-Eifel. Daarbij gaan we op zoek naar grote gele kwikken, waterspreeuwen, klauwieren, notenkrakers en hopelijk als toemaatje enkele visarenden. Tijdens onze voor- en namiddagwandeling kunnen we ongetwijfeld genieten van prachtige landschappen, waarbij rode wouwen ons geregeld voorbijglijden. Deze dagexcursie maakt deel uit van de cursus van spechten tot nachtzwaluwen, maar wordt ook opengesteld voor andere natuurliefhebbers die ook wel eens kennis willen maken met de prachtige natuur, vogels en landschappen in de Belgische-Duitse grensstreek.

Vooraleer we de lange terugrit aanvatten, maken we een stop bij een plaatselijk eetcafé, zodat je na je thuiskomst rustig kan nagenieten.

Afspraak: 7u30 parking kerk H.Hart (A12) Antwerpsestraat Boom

Inschrijven: stort voor 10 april 17 euro (volw.) of 10 euro (-16 jarigen) op rekening 001-3598649-25 van Natuurpunt Rupelstreek, met vermelding: Bustocht Oostkantons, het aantal personen, je telefoonnummer en eventueel emailadres

Meebrengen: Picknick, verrekijker en stevige stapschoenen

Terug in Boom: omstreeks 21u

Info: Erik De Keersmaecker tel: 03/887.13.72 of erik.dk@skynet.be

Rode wouw foto: Raymond De Smet

Zondag 18 april: Ontdek de lente in de Oude Nete-arm

Zin om op het water te wandelen in de Oude Nete-arm? Figuurlijk dan toch...

Waar eens een rivier liet, wandelen we nu door een pioniersbos, naast enkele afgesloten meanders van de Nete. In dit pioniersbos is nu een strijd op leven en dood aan de gang. Wilgen schoten er als duizenden paddenstoelen uit de grond en wilden zo snel mogelijk de hemel bereiken...

Na een flinke storm is de ravage telkens groot en dan moeten vrijwilligers van Natuurpunt aan de slag om het wandelpad weer toegankelijk te maken. In de open delen van het bos, krijgt de natuur dan weer nieuwe kansen...

Afspraak: 9u30 ingang natuurgebied hoek Kerkstraat/Schoolstraat Rumst.

Einde: omstreeks 11u30

Meebrengen: laarzen of stevige wandelschoenen

Info: Marleen 03/889.70.67 of marleen.senecaut@pandora.be

Zondag 18 april: Grote Vaar- , fiets- en wandelhappening in het Scheldeland

Tijdens deze happening staan er diverse Schelderondvaarten op het programma. Tussen 11u en 17u kan je om het uur aan de veersteigers van Temse, Baasrode en Schelle vertrekken voor een boottocht voor slechts 1 euro/vaartraject/persoon. Om 12u25 kan je aan de veersteiger in Schelle vertrekken een begeleide fietstocht van ongeveer 25 km langs de mooiste rivieroever van West-Europa. Natuurpunt Rupelstreek ondersteunt deze Scheldelandhappening met een natuurwandeling langs het Niels Broek. Vertrek aan de infostand van Natuurpunt aan de veersteiger in Schelle om 13u30

Info: Erik De Keersmaecker 03/887.13.72 of erik.dk@skynet.be

Meer info over het dagprogramma: www.scheldehappening.be

Zondag 25 april: Opening wandelnetwerk Rivierenland en wandelpad Niels Broek

Het regionaal landschap Rivierenland, Natuurpunt en de gemeente Niel openen vandaag het gloednieuwe wandelnetwerk, dmv wandelknooppunten kan je nu de mooiste hoekjes in Boom, Niel, Reet, Rumst en Terhagen ontdekken. Om 13u30 wordt dit wandelnetwerk officieel geopend door schepen Els Verelst en door Jos Pyck: medewerker communicatie en algemene ondersteuning RLRL.

Natuurpunt opent vandaag tevens het wandelpad in het Niels Broek. Om 10u en om 14u30 kan je deelnemen aan natuurwandelingen, waarbij je het Niels Broek eens anders kan bekijken.

Vandaag is het tevens Erfgoeddag, met als thema FAKE, ook daarvoor kan je in de Rotonde van de gemeentelijke Basisschool terecht.

Afspraak: tussen 10u en 18u in de Rotonde van de Gemeentelijke Basisschool, Ridder Berthoutlaan Niel

Info: Erik De Keersmaecker 03/887.13.72 of erik.dk@skynet.be

Zondag 2 mei: Vissen in de Rupel

Langzaam maar zeker wordt de Rupel opnieuw een natuurmonument. De rivier wordt opnieuw bevlogen door duizenden watervogels en bezwommen door een 20-tal vissoorten. Voor dit info-moment over de vissen in de Rupel, hebben we Jan Breine van het INBO uitgenodigd.

In dit Rupelblad geeft Jan al enige info, tijdens de presentatie krijg je meer info over de vissoorten en aantallen die momenteel in de Rupel rondzwemmen. Na een presentatie worden de fuiken in de Rupel bemonsterd.

Afspraak: 13u30 chalet wandelclub de Kleitrappers, Korte Veerstraat 2 Terhagen

Meebrengen: Laarzen voor het bemonsteren van de fuiken langs de Rupel

Info: Erik De Keersmaecker: 03/887.13.72 of erik.dk@skynet.be

Donderdag 6 mei: Kern Boom-Rumst

Vandaag maken we concrete afspraken over de nieuwe Natuurpuntinfoborden in het Bos N en de Oude Nete-arm. Ander belangrijk agendapunt is het Strategisch project Landschapszorg in de Rupelstreek.

Afspraak: 20u tot 22u30 School Boom Park, Van Lerijslaan 221 Boom

Info: Sven Lambrecht 0499/23.98.00 of svenlambrecht@gmail.com

Zondag 16 mei: Kijk een kikker in het Niels Broek

Vandaag gaan we op ontdekking langs de vele poelen en de sloten die het Niels Broek doorkruisen, op zoek naar kikkers, padden en salamanders. Daarnaast zijn er nog tientallen greppels in de natte weilanden. Samen vormen ze een paradijs voor amfibieën. Dit jaar wordt door Frank de Groot een eerste inventarisatiecampagne voor amfibieën in het Niels Broek opgestart. Groene en bruine kikker zijn reeds jaren trouwe gasten in het Niels Broek, net zoals de gewone pad. Tijdens de campagne hopen we ook enkele salamandersoorten aan ons lijstje toe te voegen en wie weet zelfs de zeldzamere hazelworm. Zin om kennis te maken met de amfibieën van het Niels Broek?

Afspraak: 9u30 Ridder Berthoutlaan Niel (thv het RVT Maria Boodschap) - einde omstreeks 12u.

Meebrengen: Laarzen of stevige stapschoenen

Info: Erik De Keersmaecker tel: 03/887.13.72 of erik.dk@skynet.be

Donderdag 27 mei: Vergadering Natuurpunt Rupelstreek

Afspraak: 20u bezoekerscentrum de Paardenstal Boomsestraat 221 Niel-Hellegat

Maandag 21 juni: Tour de kerkuil

Begin juni start onze jaarlijkse inventarisatiecampagne van de kerkuilnestkasten. Dan zijn medewerkers van Natuurpunt, wekelijks enkele avonden op pad voor de controles van de bewoonde nestkasten. Deze nestkasten staan op kerkzolders, in boerenschuren en soms zelfs in woningen. Tijdens zo'n Tour de kerkuil worden een 5-tal nestkasten gecontroleerd op de aanwezigheid van de kerkuil en als er jonge kerkuilen zijn, worden ze geringd met een wetenschappelijke ring van het KBIN Ringwerk. Wil je zo'n Tour de kerkuil live meemaken, geef dan vooraf een mailtje of telefoontje aan Erik. Het aantal deelnemers aan deze Tour de Kerkuil is beperkt tot een 20-tal personen. Wacht dus niet te lang om je deelname te melden. Belangrijk om weten is, dat bij de controle van een nestkast op een kerkzolder, de deelnemers niet mee op de kerkzolder gaan!

Afspraak: 19u parking kerk H.Hart (A12) Antwerpsestraat Boom

Terug in Boom omstreeks 22u.

Info: Erik De Keersmaecker: 03/887.13.72 of erik.dk@skynet.be

Zaterdag 26 juni: Groene Jonker/Zouweboezem

Vandaag rijden we met de bus naar de Groene Jonker, één brok nieuwe natuur in de buurt van Mijdrecht. Vorig jaar stond de Groene Jonker garant voor broedgevallen van porseleinhoen en kleinst waterhoen, en bovendien waren de vogels goed te zien. Na de middag rijden we naar de Zouweboezem bij Meerkerk, dit is een droomgebied voor broedende purperreigers. Met meer dan 100 broedparen herbergt de Zouweboezem de grootste Nederlandse kolonie. Tientallen af en aanvliegende purperreigers vormen er een ware attractie.

Afspraak: 7u30 parking kerk H.Hart (A12) Antwerpsestraat Boom

Inschrijven: stort voor 19 juni 17 euro (volw.) of 10 euro (-16 jarigen) op rekening 001-3598649-25 van Natuurpunt Rupelstreek, met vermelding: Bustocht Groene Jonker/Zouweboezem, het aantal personen, je telefoonnummer en eventueel emailadres

Meebrengen: Picknick, verrekijker en stevige stapschoenen.

Terug in Boom: omstreeks 21u

Info: Erik De Keersmaecker tel: 03/887.13.72 of erik.dk@skynet.be

Porseleinhoen in de Groene Jonker
foto: Fons Van den Heuvel

Natuurkalender Aartselaar

Zondag 18 april: Bezoek aan de interactieve expo 'Naftofni' in het PIME

Even stilstaan bij onze beweging ...

Vandaag gaan we op bezoek in het PIME (Provinciaal Instituut voor Milieu Educatie) in Lier. We bezoeken de leuke expo en staan stil (soms letterlijk maar vooral figuurlijk) bij onze eigen verplaatsingsgedrag. Nadien tanken we bij in het bio-café. Vlamingen zijn zeer mobiel. We leggen jaarlijks zo'n 13.000 km af. Op drie jaar tijd reizen we dus de wereld rond. Maar de grenzen van onze mobiliteit lijken bereikt. De negatieve effecten van het verkeer worden steeds duidelijker: verkeersongevallen, files, geluidshinder, luchtvervuiling, klimaatverandering, ...

In de expo "Naftofni" ontdek en verken je wegen voor duurzame mobiliteit.

Naftofni legt geen nieuwe verkeersregels op. Wel spoort de expo aan om eens stil te staan bij onze verplaatsingen en om bewuster te bewegen.

Wanneer: Vertrek op parking van CC Aartselaar om stipt 10 u. Einde ter plekke omstreeks 12.30 u.

Waar: PIME vzw, Mechelsesteenweg 365, 2630 Lier (de weg van Duffel naar Lier, grenzend aan de Nete)

Voor fietsers: PIME is gelegen aan knooppunt 31; route uit te stippelen op <http://www.fietsnet.be/> Fietsers dienen wel om 10.30 u aan de ingang van PIME te zijn !

Prijs: 3 euro

Info en inschrijven bezoek PIME: Saskia Mercelis: saskiamercelis@hotmail.com
0475/75 44 05

Een leuke verdere daginvulling !

Grote Vaar-, fiets- en wandelhappening in het Scheldeland

Tijdens deze happening staan er diverse Schelderondvaarten op het programma. Tussen 11u en 17u kan je om het uur aan de veersteigers van Temse, Baasrode en Schelle vertrekken voor een boottocht voor slechts 1 euro/vaartraject/persoon. Om 13.30 u vertrekt er aan het Veer, einde Tolhuisstraat in Schelle een natuurwandeling met een natuurgids naar het Niels Broek. Natuurpunt Rupelstreek zal ook met een infostand aanwezig zijn.

Info: Erik De Keersmaecker 03/887.13.72 of erik.dk@skynet.be

Zondag 16 mei: Opruimen van wegberm in de Zinkvalstraat

De Milieuraad van Aartselaar nam een prachtig initiatief. Om onze wegbermen wat netter te houden nodigt zij verenigingen uit om een jaar lang een berm te adopteren, dit houdt dus in "proper houden". De gemeente ondersteunt dit initiatief met een flinke financiële stimulans voor de bereidwillige verenigingen. Zulke oproep valt bij Natuurpunt niet in dovemansoren. Wij schreven prompt in op dit initiatief en adopteerden de Zinkvalberm, dit is de straat die tegenover het Cleydaelkasteel door de bossen slingert. Deze wordt 's middags dikwijls gebruikt als picknickplaats door vertegenwoordigers. Spijtig genoeg belandt lang niet alle afval in de voorziene vuilnisbakken. En voor sluikstorters is deze straat ook niet immuun.

Zwerfvuilopruiming Foto Ronny Verelst

Het is de bedoeling dat we om de twee maanden de berm reinigen van sluikeafval. Dit deden we reeds in januari en in maart.

Kom ook deze keer een handje toesteken! Wij verwennen alle medewerkers met een drankje. De gemeente komt de gevulde zakken ophalen.

Afspraak: om 14 uur in de Zinkvalstraat (tegenover kasteel Cleydael). We werken tot 16 uur. Stevig schoeisel of laarzen aan te raden. Kom zeker helpen. Je houdt mee je gemeente schoon en steunt je vereniging!

Maandag 24 mei: Pinkstermaandag: Fietstocht in het Neteland

Vandaag maken we een sportieve fietstocht in het Neteland.

Met de fiets op de auto rijden we naar de fietsstartplaats. We bezoeken Anderstad in Lier (net over de grens met Duffel). Anderstad is vernoemd naar de voormalige waterburcht, die als verdedigingspost fungeerde en waar tol geheven werd. We nemen daar een half uurtje een stop om de brede rietkragen en vijvers af te speuren met onze verrekijker. Het gebied fungeert als rustgebied tijdens de trek en als broedgebied voor heel wat zeldzame vogelsoorten. Het is dan ook een paradijs voor meer dan 200 vogels: kleine karekiet, blauwborst, waterral, slobbeend, rietgors, torenvalk en vele andere. Voorzie een kleine hap en een drankje om hier te nuttigen.

Daarna fietsen we verder naar Berlaar, waar Natuurpunt De Wielewaal "Open reservatendag" heeft. En vermits het ook "Open cafédag" is, kunnen we hier genieten van pannenkoeken, boerenboterhammen, het Natuurpuntbier de Gageleer, maar ook van andere frisdranken.

In de namiddag maken we met een natuurgids van NP De Wielewaal een wandeling van ca 1 uur in het nabijgelegen natuurgebied Broekelst – Beemdje van Hove.

En rond 16 u vatten we de terugweg aan richting autoparking.

Praktisch: afspraak met auto en fiets om 9.30 u op de parking van het Cultureel Centrum te Aartselaar. We vertrekken met de auto en de fietsen richting Neteland. Vandaar maken we een mooie rondrit, verspreid over de dag. Heb je geen fietsregaal? Laat het ons weten! We kunnen zorgen voor het vervoer van een beperkt aantal fietsen. Maar natuurlijk, wie hier eerst voor reserveert, heeft de meeste kansen.

Te fietsen afstand: ca 45 km. Terug in Aartselaar omstreeks 18 u.

Meebrengen: fiets, picknick en een drankje voor onderweg, verrekijker, regenvestje

Info en VERPLICHT inschrijven ten laatste 20 mei bij Ria Thys, 03/289 73 66 – ria.thys@telenet.be

Zondag 30 mei: Dag van het Park in De Reukens

Natuurpunt Aartselaar werkt mee aan dit gemeentelijk initiatief.

Dit jaar is het thema van de Dag van het Park 'Groen in je buurt'. Reden voor het gemeentebestuur om eens iets te organiseren buiten het gemeentelijk park. De keuze viel op de Reukens. Verschillende verenigingen werden verzocht medewerking aan dit evenement te verlenen. Natuurpunt zal aanwezig zijn met natuurgidsen en een infostand.

In maart 2008 werd door de bevolking samen met ANB een heus bos aangeplant. Natuurpunt Aartselaar was één der voornaamste "verkopers" van boomkaarsjes, waarmee het bos in het kader van de "Kom-op-tegen-kanker-actie" werd gerealiseerd. Op deze dag zal een bord met dankzegging aan de 8 voornaamste sponsors plechtig ingehuldigd worden, met aansluitend een receptie en natuurwandeling.

Verder is er zeker kinderspeelplaats voorzien door de Gezinsbond, met spelen die betrekking hebben op de natuur. Het kinderspeeltoestel Kip van Troje brengt het stuk Bosmos. De Wereldwinkel zorgt voor (h)eerlijke bieren en sappen en kleine hapjes. Het volledig programma van deze dag is bij het ter perse gaan van ons tijdschrift nog niet gekend. Daarom verwijzen we naar het gemeentelijk infoblad en onze website.

Woensdag 9 juni: Kids en hun (groot)ouders zoeken dierenwoningen in het Solhof

Meer info op de kidsbladzijde RupelAartjes

Inschrijven is noodzakelijk. Bel of mail naar Hilde Janssens, hiljans@hotmail.com – 03/887 36 45 of Ria Thys: ria.thys@telenet.be – 03/289 73 66

Zaterdag 12 juni: Fietstocht: Op zoek naar zwaluwen in Aartselaar

Jaarlijks inventariseren we het zwaluwbestand in onze gemeente. Zo leren we de evolutie van het zwaluwbroedbestand kennen. Ons onderzoek richt zich vooral op het voorkomen van de boeren- en de gierzwaluw. Het subsidiereglement van Aartselaar wil het behoud van zwaluwnesten stimuleren door een geldelijke beloning van broedgevallen.

Vandaag maken we een fietstoer doorheen Aartselaar. Luk Smets is onze gids van dienst. We brengen zeker een bezoek aan de boerderijen van Groenenhoek, Zinkval, De Reukens en de Kleistraat.

Afspraak om 14 u aan de kerk St-Leonardus op het Laar. We sluiten daar ook af rond 17 u.

Meebrengen: fiets, regenkledij (indien nodig). Wij zorgen voor tellijsten en een spiegel op steel om in de nesten te kunnen kijken.

Deelnamegeld: 1 euro per persoon, een drankje inbegrepen, te betalen bij het vertrek.

Info bij Luk Smets, 03/289 73 66 - luk.smets@telenet.be

Zondag 20 juni: 100 soortentocht in het Cleydaelhof

In het kader van het Jaar van de Biodiversiteit plannen we een 100 soortentocht in het Cleydaelhof.

Je hebt vast al gehoord dat de biodiversiteit op wereldvlak, maar ook in ons land er op achteruit gaat. Wat wordt hier dan juist mee bedoeld?

Biodiversiteit is de verscheidenheid aan levensvormen: planten- en diersoorten, maar ook de verscheidenheid aan ecosystemen zoals bossen, graslanden, heiden, veengebieden, zeeën, moerassen... Het verlies aan biodiversiteit betekent dat bepaalde dier- of plantensoorten uitsterven of dat ecosystemen verdwijnen. Enkele voorbeelden: de hamster die uitsterft in Vlaanderen, moerassen die steeds vaker worden drooggelegd, bossen die worden gekapt, vissoorten in onze Noordzee verdwijnen, er zijn steeds minder akker- en weidevogels, het aantal vlindersoorten is in onze streken op een eeuw gehalveerd...

En dat is zeer slecht voor onze aarde.

Vandaag willen we een wandeling maken, waarbij we gaan trachten 100 verschillende soorten waar te nemen: dat kunnen vogels zijn, insecten, zoogdieren, bomen, grassen, mossen, ... als we maar aan 100 komen!

Op deze tocht kunnen zeker ook kinderen vanaf ca 10 jaar mee. Zij mogen mee de soorten noteren die we ontdekken tijdens de wandeling. En natuurlijk vertellen we u iets meer over het belang van deze verscheidenheid.

Afspraak: om 10 u in de Zinkvalstraat (tegenover kasteel Cleydael). Kom bij voorkeur met de fiets. Goede wandelschoenen. Wandelaafstand: ca 4 km.

Einde is voorzien omstreeks 12 u.

Info: Luk Smets, 03/289 73 66 – luk.smets@telenet.be

België – Belgique
P.B.
2620 Hemiksem 1
8/5071

Natuurkalender Rupelstreek Natuurkalender Aartselaar

Zondag 11 april: Lente in het Bos N

10u ingang Bos N - Rode Kruisstr/Viooltjesstr Boom

Zaterdag 17 april: Bustocht Oostkantons

7u30 parking kerk H.Hart (A12) Antwerpsestraat Boom

Zondag 18 april: Lente in de Oude Nete-arm

9u30 ingang natuurgebied hoek Kerkstr/Schoolstr Rumst.

Zondag 18 april: Grote Vaar-, fiets- en wandelhapening in het Scheldeland

de veersteiger in Schelle om 13u30

Zondag 18 april: Bezoek expo 'Naftofni' i/h PIME

parking van CC Aartselaar om stipt 10 u.

Woensdag 21 april: Bodemdiertjes in Niels Broek

13u45 parking Tolhuis, einde Tolhuisstraat Schelle

Zondag 25 april: Opening wandelnetwerk Rivierenland en wandelpad Niels Broek

tussen 10u en 18u in de Rotonde van de Gemeentelijke Basisschool, Ridder Berthoutlaan Niel

Zondag 2 mei: Vissen in de Rupel

13u30 chalet Kleitrappers, Korte Veerstr 2 Terhagen

Zondag 16 mei: Kijk een kikker in het Niels Broek

9u30 Ridder Berthoutlaan Niel

Zondag 16 mei: Opruimen wegberm Zinkvalstraat

14 uur in de Zinkvalstraat (tegenover kasteel Cleydael).

Maandag 24 mei: Fietstocht in het Neteland

met auto en fiets om 9.30 u parking v/h C.C. Aartselaar.

Woensdag 26 mei: Kids op het Noordelijk eiland

13u45 parking Tolhuis, einde Tolhuisstraat Schelle

Zondag 30 mei: Dag van het Park in De Reukens

Woensdag 9 juni: Dierwoonsten in het Solhof

14u Solhofpark van Aartselaar, Solhofdreef.

Zaterdag 12 juni: Fietstocht: Op zoek naar zwaluwen

14 u aan de kerk St-Leonardus op het Laar.

Zondag 20 juni: 100 soortentocht Cleydaelhof

10 u in de Zinkvalstraat (tegenover kasteel Cleydael).

Maandag 21 juni: Tour de kerkuil

19u parking kerk H.Hart (A12) Antwerpsestraat Boom

Zaterdag 26 juni: Bustocht Groene Jonker/Zouweboezem

7u30 parking kerk H.Hart (A12) Antwerpsestraat Boom

Lidmaatschap Natuurpunt

Om het hele jaar lid te zijn, stort u 24 euro op bankrekening 230-0044233-21 van Natuurpunt. Dan bent u lid tot eind 2010.

Leden van andere Natuurpuntafdelingen die het ledentijdschrift Rupel.blad wensen te ontvangen, storten 7 euro/jaar op rekening 001-3598649-25 van Natuurpunt Rupelstreek

Giften kunnen gedaan worden op rekening 293-0212075-88 van Natuurpunt met vermelding 3796 Rupelstreek of 3718 Aartselaar. Deze zijn vanaf 30 euro fiscaal aftrekbaar

Driemaandelijks regionaal informatieblad
Natuurpunt Rupelstreek en Natuurpunt Aartselaar
19° jaargang n° 2: april, mei, juni 2010

Afgiftekantoor : 2620 Hemiksem 1
Verantwoordelijke uitgever : Erik De Keersmaecker
Peter Benoitplein 18
2627 Schelle